zbo-verantwoording 2024

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoudsopgave

1 Inleiding

2 Speerpunten

3 Financiën

Voorwoord

In 2024 profiteerden Nederlandse financiële instellingen van meevallende economische groei, relatief hoge rentes en hogere activaprijzen. Hierdoor beschikken Nederlandse banken, pensioenfondsen en verzekeraars over solide financiële posities. Dit maakt de financiële sector over het algemeen bestand tegen mogelijke tegenwind, zo constateerde ook het IMF in 2024.[1] Tegelijkertijd kan tegenwind wel snel opsteken. Zo is de toename van geopolitieke spanningen in de wereld en de mogelijke gevolgen voor de weerbaarheid van Nederlandse financiële instellingen een belangrijk aandachtspunt[2]. Het onderstreept nog eens het belang van goede voorbereiding van resolutie autoriteiten om een eventuele falende instelling af te wikkelen.

In het licht van deze ontwikkelingen, alsmede vanwege de opkomst van nieuwe technologieën, hebben wij afgelopen jaar veel aandacht besteed aan de cyber weerbaarheid van financiële instellingen. Ook de introductie en implementatie van nationale en Europese wet- en regelgeving vraagt veel aandacht, waaronder omtrent het toezicht op crypto-partijen met de MiCAR Verordening, de harmonisatie van herstel en afwikkeling van verzekeraars (IRRD) en vernieuwing van sanctieregelgeving. Ook werken we mee aan de oprichting van de Europese anti-witwastoezichthouder en implementatie van nieuwe wet- en regelgeving op dit terrein. Tot slot blijven het tegengaan van financieel-economische criminaliteit en klimaat- en milieurisico's onze aandacht houden in het toezicht. Met de inspanningen op deze terreinen leveren we een bijdrage aan een solide, betrouwbare, wendbare en afwikkelbare financiële sector. Zodat de maatschappij erop kan vertrouwen dat financiële instellingen veilig zijn en een crisis kunnen doorstaan.

Afgelopen jaar hebben we onze strategie herzien en besloten onze toezichtorganisatie anders in te richten. Vanaf 2025 vormt de Visie op Toezicht 2025-2028 het uitgangspunt. Dat betekent dat we in ons toezicht extra aandacht geven aan risico's die voortvloeien uit technologische vernieuwing, cyberdreigingen en geopolitieke spanningen. Daarnaast blijven we aandacht besteden aan risico's samenhangend met financieel-economische criminaliteit en duurzaamheid, die inmiddels een vaste plek in ons toezicht hebben gekregen. Ook besteden we in onze strategie aandacht aan een goede uitoefening van onze kerntaken. Verder hebben we in 2024 besloten om de toezichtorganisatie anders in te richten om onze wendbaarheid te vergroten. Zodat we sneller in kunnen spelen op nieuwe risico's en ontwikkelingen.

In 2024 hebben we aan onze zbo-taken iets minder uitgegeven dan begroot. Het onderliggende resultaat per deelsector verschilt. Bij de pensioensector is sprake van een overschrijding doordat we in anticipatie op een naderende beoordelingspiek voor de pensioentransitie een tijdelijke capaciteitsuitbreiding per 2025 naar voren in de tijd hebben gehaald. Bij de betaalinstellingen is sprake van een overschrijding, die met name voortkomt uit meer poortwerkzaamheden vanwege de dynamiek in de markt en werkzaamheden in het kader van MiCAR. Om een disproportionele stijging van de heffingen voor deze sector te voorkomen zijn we voornemens de minister van Financiën te verzoeken een deel van de kosten te financieren via de heffingsreserve. Bij de deelsectoren banken en verzekeraars is juist sprake van een onderschrijding.

In deze verantwoording lichten we onze inspanningen en resultaten voor de verschillende sectoren en de belangrijkste aandachtsgebieden nader toe.

Steven Maijoor
Voorzitter Toezicht

Gita Salden
Directeur Toezicht

Cindy van Oorschot
Directeur Resolutie

1 Zie IMF: Nederlandse economie en financiële sector staan er goed voor
2 In 2024 hebben we in het licht van geopolitieke spanningen de studie 'Weerbaar in een gure wereld' verricht.

1 Inleiding

1.1 Missie

De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) is de centrale bank, toezichthouder en resolutieautoriteit van Nederland. DNB wordt als private rechtspersoon (naamloze vennootschap naar Nederlands recht) bestuurd. Hierbij is de bestuurstaak opgedragen aan alle bestuurders (collegiaal bestuur). De Nederlandse Staat is enig aandeelhouder. Als centrale bank is DNB onafhankelijk, in lijn met Europese wet- en regelgeving. Als toezichthouder en resolutieautoriteit is DNB een zelfstandig bestuursorgaan (zbo).

De missie van DNB luidt: "Wij maken ons sterk voor financiële stabiliteit en dragen daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland". Daarvoor werken we als onafhankelijke centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit samen met Europese partners aan:

- prijsstabiliteit en een evenwichtige macro-economische ontwikkeling in Europa;
- een schokbestendig financieel systeem en veilig, betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer;
- solide en integere financiële instellingen die hun verplichtingen en toezeggingen nakomen.

Door economisch advies uit te brengen, versterken we het beleid gericht op onze primaire doelstellingen.

1.1.1 Wettelijke taken

De wettelijke basis voor de uitvoering van de zbo-taken is vastgelegd in verschillende regelingen: de Bankwet 1998, Wet op het financieel toezicht (Wft), Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten, Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft), Pensioenwet (Pw), Wet toekomst pensioenen (Wtp), Wet verplichte beroeps-pensioenregeling, Sanctiewet 1977 (Sanctiewet), Wet financiële markten BES (Wfm BES), Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) en Pensioenwet BES. In het Toezichtarrangement DNB en AFM[3] staat uitgewerkt welke taken voortvloeien uit de genoemde regelingen.

Als toezichthouder houdt DNB prudentieel toezicht en integriteitstoezicht op banken, verzekeraars, pensioenfondsen en andere financiële instellingen. Uitgangspunt is dat DNB daadkrachtig, snel en effectief moet kunnen handelen als de situatie daar om vraagt en dat DNB passende beheers-maatregelen kan nemen.

In haar rol van resolutieautoriteit en uitvoerder van het depositogarantie-stelsel (DGS) werkt DNB aan ordentelijke afwikkeling van financiële instellingen die in financiële problemen zijn gekomen. DNB is als Nationale Resolutieautoriteit (NRA) verantwoordelijk voor de ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars. Sinds 2022 is DNB ook de NRA voor centrale tegenpartijen (CCP's), maar deze vallen buiten het financiële zbo-kosten-kader en de Wet bekostiging Financieel Toezicht.

1.1.2 Strategie

DNB heeft eind 2024 een nieuwe strategie opgesteld voor de periode 2025-2028. In deze strategie staat wat er nodig is om ervoor te zorgen dat DNB met succes haar missie en wettelijke taken kan blijven vervullen.
De strategie is opgebouwd rond vier strategische pijlers die van belang zijn om de taken goed te kunnen uitvoeren. Binnen de pijlers worden ook een aantal inhoudelijke onderwerpen benoemd waar DNB de komende jaren echt scherp op moet zijn of een verandering in wil bereiken.

3 Het toezichtarrangement is een bijlage van het Visiedocument Toezicht op Afstand (2025)

Onafhankelijk en gezaghebbend als centrale bank en toezichthouder
DNB geniet vertrouwen en gezag bij het publiek en in de sector. DNB wil dat vertrouwen behouden door het werk goed uit te oefenen en ontwikkelingen te onderkennen die een extra inspanning vragen bovenop wat we nu al doen. En daarnaar te handelen. DNB is óók een Europese instelling en onderkent dat een goed Europees speelveld het Nederlandse belang het beste dient.

Open en betrokken bij de maatschappij
DNB wil weten wat er in de maatschappij speelt, de dialoog met stakeholders voeren, en open staan voor meningen en inzichten van buiten. Ook ziet DNB het als haar rol om een gezond debat over de economie te voeden, met feiten en analyses, met oog voor de lange termijn.

Adaptief en proactief
DNB wil een goede werkgever zijn, en daarbij hoort ook investeren in competenties en vaardigheden die nodig zijn om wendbaarder te worden als organisatie en goed voorbereid te zijn op een crisis. In het verlengde daarvan vindt DNB het belangrijk om verdere stappen te zetten om DNB diverser en inclusiever te maken. Belangrijk, want een rijkdom aan invalshoeken maakt DNB adaptief.

Doelmatig en doeltreffend
Het is belangrijk dat de basis van onze organisatie op orde is om het werk goed te doen (informatie en IT, risicomanagement). DNB wil daarbij volledig en zorgvuldig zijn waar dat moet, zonder doelmatigheid en wendbaarheid uit het oog te verliezen.

1.2 Context en risicobeheersing

1.2.1 Belangrijkste externe trends en ontwikkelingen

Economische en financiële onzekerheid
In 2024 is de economie na een krimp in 2023 hersteld, maar loonstijgingen en inflatie zijn relatief hoog gebleven. De inflatie in Nederland is in 2024 naar 3,2% gedaald voor de komende jaren wordt rond de 3% verwacht. De Europese Centrale Bank heeft de rente geleidelijk van 4% in september 2023 naar 3% in december 2024 verlaagd. Aanvankelijk hebben de hogere rentes voor een zachte landing van de economie en hoge aandelenkoersen gezorgd, maar de renteverlagingen drukken op de balans en winstgevendheid van financiële instellingen. Financiële markten blijven kwetsbaar voor prijsdalingen, volatiliteit en onzekerheden zoals vergrijzing en de noodzaak van vergroening. De economische groei zal naar verwachting aantrekken, maar een mogelijke handelsoorlog vormt een aanzienlijke bedreiging voor de Nederlandse economische groei. Via hun beleggings- en kredietportefeuilles worden financiële instellingen blootgesteld aan deze onzekerheid en volatiliteit op financiële markten.

Een guurder geopolitiek klimaat
Het geopolitieke klimaat is de afgelopen jaren aanzienlijk verslechterd. In 2024 hadden spanningen en fragmentatie grote gevolgen voor de wereldhandel, de Nederlandse economie en financiële instellingen. De rivaliteit tussen grootmachten zoals de VS en China heeft tot handelsbeperkingen en verstoringen in toeleveringsketens geleid. Wereldwijd houden regionale conflicten aan, aanvallen op containerschepen in de Rode Zee, de voortdurende oorlog in Oekraïne en toegenomen spanningen in het Midden-Oosten. Dit heeft tot verstoringen in de wereldhandel geleid en toenemende instabiliteit. Ook verkiezingen in landen als de VS, Brazilië en India vergroten de onzekerheid rond handel en investeringen. Deze gure geopolitieke omgeving heeft via verschillende kanalen impact op financiële instellingen: via blootstellingen op bedrijven die gevoelig zijn voor verstoringen in mondiale toeleveringsketens, via beleggingen in potentieel kwetsbare jurisdicties en via (neven)effecten van door overheden opgelegde sancties. Ook kunnen instellingen te maken krijgen met verstoringen

in de eigen bedrijfsprocessen of die van kritieke toeleveranciers, bijvoorbeeld in het digitale domein.

Digitalisering en cyberdreigingen
De financiële sector staat voor de uitdaging om te innoveren en digitaliseren maar moet tegelijkertijd de risico's beheersen. AI biedt kansen voor betere dienstverlening en efficiëntie, maar brengt ook risico's op het gebied van bijvoorbeeld datakwaliteit, privacy, uitlegbaarheid en afhankelijkheid met zich mee. Ondertussen wordt het cyberdreigingslandschap complexer, met een toename van cyberaanvallen met geavanceerde technieken door statelijke en niet-statelijke actoren. Sinds de oorlog in Oekraïne beleeft hacktivism, ideologisch gemotiveerde cyberaanvallen, een opleving, waarbij pro-Russische hackers overheden en bedrijven in sanctielanden hebben aangevallen. Ook Nederlandse financiële instellingen en ziekenhuizen zijn getroffen, soms met tijdelijke website-uitval tot gevolg. Daarnaast blijkt dat financiële instellingen kwetsbaar zijn door ketenafhankelijkheden van ICT-toeleveranciers.

Extremere weersomstandigheden
2024 is het warmste jaar ooit gemeten, met een gemiddelde wereldtemperatuur 1,5°C boven pre-industriële niveaus. Dit is gepaard gegaan met extreme weersomstandigheden zoals hevige regenval, stormen, overstromingen en droogte. Klimaatgerelateerde natuurrampen hebben een steeds grotere impact op de samenleving, zoals vorig jaar de overstromingen in Spanje, Oostenrijk en Polen, en enkele jaren geleden de wateroverlast in Limburg. Klimaat- en milieurisico's blijven van onverminderd belang voor de financiële sector. Deze risico's kunnen voortkomen uit fysieke schade door klimaatverandering of uit transitierisico's, zoals aanpassing aan veranderend klimaat- en milieubeleid, technologie of consumenten- en marktsentiment. Financiële instellingen lopen daarnaast juridische en reputatierisico's door de impact van hun activiteiten op klimaat en milieu.

1.2.2 Operationele risicobeheersing
In 2024 ziet DNB het informatiebeveiligingsrisico als een onverminderd hoog operationeel risico. Vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van informatie vormen voor DNB zeer belangrijke bouwstenen in de uitvoering van haar taken. Daarbij zijn een veilige, tijdige en betrouwbare informatievoorziening en -verwerking noodzakelijk.

Om weerbaar te zijn tegen cyber dreigingen en een hoog niveau van informatiebeveiliging te borgen, heeft DNB diverse programma's en beheersmaatregelen ingericht. Het #zeker awareness-programma verzorgt campagnes om bewustwording te vergroten onder medewerkers over de kwetsbaarheid van informatie en hoe die veilig te stellen. Het Identity and Access Management (IAM) programma werkt aan verbetering van toegangsbeveiliging tot systemen en informatie. Het Disaster Recovery programma bereidt de organisatie voor op situaties van herstel in het geval van (volledige) systeemuitval. Ook versterkt DNB de effectiviteit van de interne beheersing in lijn met het vereiste volwassenheidsniveau van de Good Practice informatiebeveiliging.

Daarnaast vindt er structureel monitoring plaats op bestaande beheersmaatregelen. Waar nodig volgt bijsturing om risico's effectief te beheersen. Naast beleid en technische maatregelen wordt voortdurend aandacht besteed aan de versterking van soft controls, zoals de risicocultuur en het risicobewustzijn.

1.3 Hoofdlijnen realisatie zbo-taken

De gerealiseerde kosten voor uitvoering van de zbo-taken bedragen in 2024 € 256,3 miljoen en komen daarmee € 1 miljoen lager uit dan begroot. De taak Toezicht is op budget geëindigd, de taken Resolutie en Depositogarantiestelsel (DGS) € 1,0 miljoen lager dan begroot (zie tabel 1[4]). De resultaten op sectorniveau worden in paragraaf 3.2 toegelicht. Met deze uitkomst is de in het kostenkader 2021-2024 opgenomen taakstelling voor 2024 gerealiseerd. DNB voldoet aan de norm van 98% rechtmatige uitgaven, zoals voorgeschreven in het controleprotocol financiële verantwoording Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank.

De beperkte onderschrijding van de zbo-begroting (minder dan 1%) moet gezien worden tegen de achtergrond van het kostenkader dat de effectiviteit en kwaliteit van toezicht tegen zo laag mogelijke kosten borgt. Mede met het oog op deze doelstelling maakt DNB risicogebaseerd keuzes in het uitoefenen van haar toezicht. Deze keuzes leiden op onderdelen tot een hogere risicobereidheid. Voor de deelsector pensioenfondsen is de impact hiervan nader toegelicht, zie ook hoofdstuk 2.2.

Ten opzichte van 2022 zijn de kosten de afgelopen jaren in totaal gestegen met € 36,5 miljoen. De loon- en prijsbijstellingen vormen het grootste bestanddeel van deze stijging ter grootte van zo'n € 24 miljoen. Daarnaast zijn de kosten gestegen door de geleidelijke ingroei van datadiensten (€ 2,5 miljoen per jaar) die voorheen niet aan de zbo-taken werden toegerekend. Tegenover de kostenstijging vanaf 2022 voor structurele taakuitbreidingen (€ 5 miljoen) en tijdelijke taakuitbreiding voor de Wtp (€ 6 miljoen) stonden besparingen en efficiency maatregelen ter grootte van € 7 miljoen.

De onderschrijding van de Resolutie en DGS taak wordt grotendeels verklaard door lagere personeelskosten en doordat er, als gevolg herprioritering, begrote capaciteit voor rechtskundige adviezen op andere dossiers is ingezet.

Tabel 1 Gerealiseerde kosten 2024 zbo-taken DNB

	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
Meerjarig kostenoverzicht per zbo-taak	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Toezicht	197,0	218,1	234,5	234,5	-0,0
Resolutie en DGS	22,8	20,8	21,8	22,8	-1,0
Totaal	**219,8**	**238,9**	**256,3**	**257,3**	**-1,0**

4 Door afrondingsverschillen kan het voorkomen dat de gepresenteerde totalen en verschillen tussen gerealiseerde en begrote kosten niet volledig op elkaar aansluiten. Dit geldt voor alle tabellen in deze zbo-verantwoording.

2 Speerpunten en belangrijkste activiteiten 2024

Dit hoofdstuk beschrijft hoe DNB in 2024 invulling heeft gegeven aan haar zbo-taken. Er wordt een overzicht gegeven van de sectoroverstijgende toezichtinspanningen en -resultaten van DNB en er wordt ingegaan op enkele belangrijke toezicht- en resolutie activiteiten per sector. Het uitgangspunt hierbij is dat DNB zich richt op een solide, betrouwbare, wendbare en afwikkelbare financiële sector. Dit doet DNB door op risico-gebaseerde en proportionele wijze toezicht te houden op financiële instellingen. Door de uitvoering van haar toezichttaak wil DNB bijdragen aan het publieke vertrouwen in financiële instellingen.

2.1 Bereikte resultaten Toezicht

2.1.1 Strategische toezichtprioriteiten en herinrichting toezichtorganisatie

In aanvulling op het reguliere toezicht en actuele ontwikkelingen, heeft DNB aandacht voor de structurele uitdagingen binnen toezicht. In de Visie op Toezicht 2021-2024 heeft DNB drie speerpunten geformuleerd die zij nodig acht voor effectief en doelmatig toezicht: inspelen op technologische vernieuwing, sturen op duurzaamheidsrisico's en toekomstgerichtheid en de aanpak van financieel-economische criminaliteit. In de volgende paragrafen leest u een overzicht van de belangrijkste toezichtinspanningen en -resultaten op deze speerpunten in 2024.

Naast de inzet van DNB op de speerpunten uit de huidige Visie op Toezicht heeft DNB haar strategische prioriteiten voor de periode 2025-2028 in kaart gebracht en gepubliceerd in de Visie op Toezicht 2025-2028. De Visie op Toezicht 2025-2028 bouwt voort op de DNB-strategie 2025-2028 (zie paragraaf 1.1.2), maar richt zich op de toezichttaak van DNB. De Visie op Toezicht 2025-2028 bevat een drietal onderdelen. Ten eerste zijn er drie focusgebieden geïdentificeerd waar DNB de komende jaren extra aandacht aan besteedt in haar toezicht: geopolitieke spanningen, technologische vernieuwing en cyberweerbaarheid. Ten tweede wordt de inzet beschreven ten aanzien van een goede uitoefening van de kern van het toezicht van DNB, zoals de inrichting en uitvoering van het reguliere toezicht. In het bijzonder geeft DNB daarbij aandacht voor het Europese en internationale karakter van de sector, het anticiperen op nieuwe ontwikkelingen, de omgang met open normen en guidance, en effectieve normhandhaving. Ten slotte worden een aantal thema's die DNB de afgelopen jaren extra aandacht heeft gegeven verankerd in het reguliere toezicht. Het betreft een efficiëntere en effectievere aanpak van financieel-economische criminaliteit, de beheersing van duurzaamheidsrisico's en de sturing op governance en gedrag. De begrotingen en verantwoordingen van de jaren 2025 tot en met 2028 zullen langs deze lijnen worden vormgegeven.

Verder heeft DNB in 2024 de organisatorische inrichting van de toezicht-organisatie onderzocht en besloten om een aantal aanpassingen door te voeren om de organisatie effectiever, efficiënter en wendbaarder te maken. Belangrijke wijzigingen zijn het terugbrengen van het aantal divisies dat betrokken is bij het bankentoezicht van drie naar twee en het permanent inbedden van digitalisering in de organisatiestructuur. In het najaar zijn de noodzakelijke voorbereidingen op de organisatiewijziging getroffen. De herziene organisatiestructuur is per 1 januari 2025 doorgevoerd.

In 2024 heeft DNB ten slotte bijgedragen aan de opvolging van diverse externe en interne rapportages. Zo heeft DNB opvolging gegeven aan de voor DNB relevante aanbevelingen van het (overwegende positieve) IMF-rapport in het kader van de *Financial Sector Assessment Program* (FSAP) uit 2023.

2.1.2 Speerpunt 1 – Technologische vernieuwing

Ontwikkelingen op het terrein van technologische vernieuwing en digitalisering zorgen voor fundamentele veranderingen in de financiële sector, het toezicht van DNB en de communicatie tussen DNB en instellingen.

Een belangrijk aandachtspunt van het toezicht in 2024 betreft de cyberweerbaarheid van instellingen, waaronder de beheersing van uitbestedingsrisico's. De toegenomen geopolitieke spanningen in de wereld hebben dit belang bevestigd en vergroot. Daarnaast is er binnen het toezicht meer aandacht gegeven aan technologische ontwikkelingen zoals AI.

In 2024 heeft DNB de studie 'Weerbaar in een gure wereld' gepubliceerd. De studie gaat in op de verschillende kanalen waarlangs het guurdere geopolitieke klimaat impact heeft op banken, verzekeraars en pensioenfondsen. Financiële instellingen ondervinden onder meer gevolgen via operationele activiteiten en beleggingen in potentieel kwetsbare jurisdicties en via blootstellingen op bedrijven die te maken krijgen met handelstarieven of gevoelig zijn voor verstoringen in mondiale toeleveringsketens. In de studie is specifieke aandacht voor de onverminderd grote en voortdurend veranderende cyberdreiging, zeker doordat statelijke actoren een prominentere plek innemen in het cyberdreigingslandschap. Financiële instellingen kunnen ook getroffen worden door sancties. Het is belangrijk dat instellingen geopolitieke risico's proactief identificeren en integraal beheersen, waarbij ook het versterken van de cyberweerbaarheid blijvende aandacht verdient.

De aanhoudende verhoogde cyberdreiging in de financiële sector betreft een belangrijk aandachtspunt in het toezicht voor DNB. DNB heeft in haar toezicht specifiek aandacht voor de beheersing van risico's op het gebied van cyberweerbaarheid. Zo heeft de ECB, met ondersteuning van DNB, in de eerste helft van 2024 een *cyber resilience stresstest* uitgevoerd bij alle onder het SSM vallende significant institutions (SI's). Hierbij zijn de grootbanken onderworpen aan een scenario waarbij een succesvolle cyberaanval plaatsvindt. Tevens zijn in het najaar bij een aantal banken en betaalinstellingen thematische onderzoeken uitgevoerd gericht op de effectiviteit van de cyberhygiënemaatregelen, naast de reguliere jaarlijkse uitvragen inzake IT beheersing en instellingspecifieke onderzoeken. DNB zal op passende wijze opvolging geven aan de bevindingen die uit deze onderzoeken naar voren zijn gekomen en zal hier waar nodig komend jaar in haar toezicht op blijven monitoren. DNB acht het van belang dat instellingen blijven investeren in cyberweerbaarheid, met in het bijzonder aandacht voor inzicht in de uitbestedingsketens en het testen van reactie- en herstelmaatregelen.
DNB heeft in 2024 veel aandacht besteed aan de Digital Operational Resilience Act (DORA), belangrijke Europese wetgeving in het kader van de cyberweerbaarheid van financiële instellingen. Zo heeft DNB in 2024 bijgedragen aan de Europese beleidsvorming omtrent DORA en de voorbereidingen voor het toezicht getroffen. Via onder andere seminars, nieuwsberichten, webinars en ronde tafels is de sector geïnformeerd over de komst van DORA en de verwachtingen van DNB. Bestaande beleidsuitingen van DNB op het onderwerp cyberweerbaarheid zijn in lijn gebracht met DORA en/of ingetrokken. DNB heeft in 2024 bijgedragen aan de *ECB Guide on cloud outsourcing*. De guide is gericht op het bevorderen van good practices in aanvulling op DORA en wordt naar verwachting in maart 2025 gepubliceerd. In de pensioen- en verzekeringssector zijn onderzoeken uitgevoerd naar de operationele veerkracht, de voorbereiding op DORA en de mate waarin instellingen de basishygiëne van IT-maatregelen op orde hebben. De resultaten van deze onderzoeken zijn met de sector gedeeld.

Op het gebied van AI heeft DNB in 2024 samen met de AFM een studie over de impact van AI op de financiële sector gepubliceerd. Hierin is ook omschreven welke nieuwe toezichttaken van de financiële toezichthouders op dit terrein gelden. Mede in navolging van dit rapport is DNB gestart met de voorbereidingen op haar nieuwe toezichtstaken op basis van de AI-Verordening per augustus 2026 en het ontwikkelen van een bredere visie op het toezicht op AI in de financiële sector. Hierbij zijn er in 2024 werkzaamheden verricht op onder andere het verdelen van het toezichtmandaat met de AFM, het inbedden van het AI-toezicht in de organisatie, het aangaan van strategische dialogen met de sector over AI, het uitwerken van de

toezichtmethodologie en het werken aan AI geletterdheid van de toezichthouders.

Ook heeft DNB diverse succesvolle - en veilige - toepassingen met *Large Language Models* gemaakt op basis van confidentiële Toezicht-data. Voorbeelden hiervan zijn gerealiseerd via opgeleverde ChatDNB applicatie, zoals: voorbereidingen op on-site onderzoeken bij banken, compleetheids-checks voor de beoordeling van invaarmeldingen en 'chatten' met wet en regelgeving die van toepassing is op de instellingen waar DNB toezicht op houdt. Voor de ChatDNB applicatie heeft DNB de Initiative of the Year-award uitgereikt gekregen bij de Centralbanking awards ceremonie. Daarnaast is DNB verder gegaan met de ontwikkeling van *Natural Language Processing* (NLP). DNB ontvangt grote hoeveelheden documenten en NLP kan helpen die grote hoeveelheden teksten te structureren en eenvoudiger doorzoekbaar te maken.

In 2024 heeft DNB belangrijke stappen gezet in de communicatie met onder toezicht staande instellingen en de digitalisering van haar toezicht-processen. De gemiddelde externe waardering van de digitale producten is gestegen naar een 7,2 (ten opzichte van een 7,0 in 2023). Via het 'Dataloop'-systeem kunnen DNB en verzekeraars in één omgeving communiceren over de validatie van ingezonden kwantitatieve rapportages. Dit elimineert onnodig mailverkeer en verhoogt de betrouwbaarheid van de validaties. Dataloop is afgelopen jaar technisch verder doorontwikkeld ter voorbereiding op de aansluiting van de pensioensector in 2025.

In 2024 is de functionaliteit van de in 2023 geïntroduceerde Surveyor applicatie, waarmee instellingen kwalitatieve data rechtstreeks in een digitale DNB-omgeving kunnen plaatsen, uitgebreid. Zo kunnen nu meerdere personen binnen een instelling tegelijkertijd in een vragenlijst werken en aanvullingen of correcties eenvoudig doorvoeren. In het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft DNB geïnvesteerd in de digitalisering van het proces rondom invaarmeldingen. Zo kunnen pensioenfondsen hun invaarmeldingen op een gebruiksvriendelijke manier bij DNB aanleveren, en kan DNB zelf de invaarmeldingen efficiënter beoordelen, wat bijdraagt aan het binnen de wettelijke termijn afronden van de inhoudelijke beoordeling. Ook is het nu mogelijk om meerdere bijlages in een keer te uploaden naar het MijnDNB portaal, wat instellingen een flinke tijdswinst en gebruiksgemak oplevert.

Kernelementen van de risicogebaseerde toezichtmethodologie van DNB (ATM) zijn het genereren van automatische (netto) risicoscores, het beoordelen van deze scores door de toezichthouders en het vertalen daarvan in risicoverdiepende activiteiten, bestuurderstoetsingen en markttoegangsprocessen. Ultimo 2024 wordt circa 90% van dit toezichtproces digitaal ondersteund (2023: 75%). Verder zijn in 2024 diverse verbeteringen doorgevoerd die ertoe leiden dat toezichthouders het digitale toezichtproces met minder handelingen en uniformer kunnen doorlopen.

DNB heeft het programma Datalandschap Toezicht ingericht met als doel gegevens sneller en veiliger beschikbaar te maken voor alle toezichthouders van DNB, zodat zij eenvoudiger datagedreven toezicht kunnen houden. In 2024 is een belangrijk fundament gelegd met de lancering van een nieuw dataplatform in de Cloud, waarbij de eerste dataproducten zijn opgeleverd. Deze dataproducten zijn verzamelingen van gegevens die op een gestructureerde manier worden gepresenteerd en gebruikt om waardevolle inzichten te bieden. Dit helpt toezichthouders om risico's te identificeren, betere beslissingen te nemen, deze te onderbouwen en transparantie te bevorderen.

Tot slot heeft DNB twee nieuwe toezichttaken gedigitaliseerd ingevoerd. DNB heeft – in samenwerking met AFM en Europese toezichthouders – het proces voor het melden van IT-incidenten en cyberdreigingen in het kader van DORA gedigitaliseerd. Ook zijn er IT-systemen ingericht die stablecoin partijen de mogelijkheid bieden om volledig digitaal toegang tot de markt te vragen in overeenstemming met de Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR).

2.1.3 Speerpunt 2 – Duurzaamheidsrisico's

Financiële instellingen zijn wettelijk verplicht materiële risico's, waaronder Environmental, Social & Governance (ESG)-risico's, zoals klimaat en milieu, te beheersen. Op het gebied van macroprudentiële duurzaamheidsrisico's is afgelopen jaar een indicator ontwikkeld, de zogeheten 'nature degradation sensitivity indicator'. Deze indicator geeft weer in welke mate de kapitaalpositie van een bank gevoelig is voor natuurgerelateerde risico's. Bedoeling is deze verder te ontwikkelen, zodat deze ook kan worden toegepast op de financiële soliditeit van verzekeraars en pensioenfondsen. Aan de hand van een scenario-analyse is verder onderzocht in hoeverre klimaatgerelateerde fysieke risico's een impact kunnen hebben op de financiële stabiliteit in Nederland. De focus ligt hierbij op overstromingsrisico. Naar voren is gekomen dat op de korte termijn de impact van een overstroming op de financiële stabiliteit waarschijnlijk beperkt zal blijven. Maar in het licht van klimaatverandering en zeespiegelstijging de komende decennia zou de mogelijke impact sterk kunnen toenemen.

Met het verankeren van klimaat- en milieurisico's in de risicogebaseerde toezichtmethodologie voor de pensioen- en verzekeringssector is goede voortgang geboekt. Klimaat- en milieufactoren worden steeds meer meegewogen in de risicomodellen die in het pensioen- en verzekeringstoezicht worden gebruikt. Verder is in 2024 de Gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's geactualiseerd en uitgebreid met nieuwe *good practices* om de sector zo meer handvatten te geven om te borgen dat de risicobeheersing ingericht wordt conform de wettelijke verplichting. De geactualiseerde Gids is begin 2025 voor consultatie gepubliceerd. Op basis van de Gids is afgelopen jaar een self-assessment uitgestuurd naar pensioenfondsen en verzekeraars. Hieruit blijkt dat instellingen voortgang hebben gemaakt in de beheersing van deze risico's, maar dat verdere stappen nodig zijn (voor nadere toelichting zie de KPI rapportage).

In het bankentoezicht zien we eveneens dat banken op de goede weg zijn, maar nog wel enige stappen te zetten hebben om klimaat- en milieurisico's goed te beheersen. Aan het eind van 2024 worden alle grootbanken geacht de toezichtverwachtingen uit de ECB Gids inzake klimaat- en milieurisico's na te leven. De kleine en middelgrote banken hebben tot eind 2025 de tijd gekregen om aan de hun gestelde toezichtverwachtingen te voldoen. Bij de grootbanken is in 2024 de voortgang beoordeeld van het herstel van eerder vastgestelde tekortkomingen in de beheersing van deze risico's. Banken die deze risico's onvoldoende hebben hersteld zijn met een brief op de hoogte gesteld van de resterende onvolkomenheden. De kleine en middelgrote banken zijn geïnformeerd over de tekortkomingen die DNB heeft geconstateerd bij de materialiteitsanalyse die banken hebben uitgevoerd naar deze duurzaamheidsrisico's.

Ook heeft DNB in 2024 internationaal bijgedragen aan een passend regelgevend kader voor ESG-risico's door deelname aan beleidsgremia zoals de Europese Bankenautoriteit (EBA), het Bazels Comité voor bankentoezicht (BCBS), Europese Pensioen- en Verzekeringsautoriteit (EIOPA) en de International Association of Insurance Supervisors (IAIS). Zo is DNB nauw betrokken geweest bij het EBA-werk rondom de beheersing van ESG-risico's en transitieplannen, met als doel dat deze richtsnoeren adequaat en proportioneel zijn, wat ook is bereikt. Ook is technische assistentie verleend aan het ministerie van Financiën bij de herziening van de Europese regelgeving voor banken (CRR3/CRD6). Daarnaast vervult DNB een belangrijke rol bij een BCBS-werkstroom die onderzoekt of verdere beleidsmaatregelen voor klimaatrisico's nodig zijn, met het doel dat klimaatrisico's internationaal op geharmoniseerde wijze geadresseerd worden in het prudentieel raamwerk. Dit heeft een aantal interne onderzoeksrapporten opgeleverd, maar tot dusver geen concrete maatregelen. In EIOPA-verband heeft DNB bijgedragen aan de technische reguleringsnorm voor duurzaamheidsplannen waarbij het doel was om waar logisch dezelfde duurzaamheidsaanpak tussen verzekeraars en banken te hebben, een rapport over biodiversiteit, een rapport over een prudentiële behandeling voor niet-groene beleggingen waarbij onze inzet vooral was om het risico-gebaseerd te houden, en de kalibratie voor natuurrampenrisico's waarbij het passend voor de Nederlandse verzekeringssector diende te zijn. DNB heeft leiding gegeven aan EIOPA's werkzaamheden omtrent de cross-sectorale klimaatstresstest voor verzekeraars en pensioenfondsen. In IAIS-verband heeft DNB bijgedragen aan de integratie van klimaatrisico's in de IAIS Insurance Core Principles.

2.1.4 Speerpunt 3 – Toezicht op financieel-economische criminaliteit

DNB heeft in 2024 verdere stappen gezet met betrekking tot de risicogebaseerde invulling door de financiële sector van hun verplichtingen in het voorkomen en bestrijden van financieel-economische criminaliteit, en het toezicht van DNB daarop. Hiermee bouwt DNB voort op het rapport 'Van herstel naar balans' uit 2022. De dialoog hierover met de onder toezicht staande sectoren blijft gaande. De waarneming is dat de sectoren de ingezette lijn van een effectievere, risicogebaseerde aanpak waarderen en onderkennen. Tegelijkertijd merken zij op dat ook een proportionele en risicogebaseerde toepassing in de toezichtspraktijk van belang is. Hier zijn door DNB stappen in gezet, onder andere met de hierna te noemen publicaties. Daarbij geldt dat onder toezicht staande instellingen stappen kunnen zetten om de wettelijke ruimte tot een risicogebaseerde aanpak meer te benutten. In het afgelopen jaar is extra aandacht besteed aan het risico van negatieve effecten van de toepassing van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de Sanctiewet indien deze niet proportioneel wordt uitgevoerd. DNB heeft banken in het kader van de bestrijding van financieel-economische criminaliteit gevraagd meer aandacht te besteden aan het tegengaan van discriminatie en zal hier in het komende jaar verdere stappen zetten.

DNB heeft de aanbevelingen die voortkwamen uit verschillende internationale evaluaties van haar integriteitstoezicht, waaronder door de *Financial Action Task Force* (FATF), verder geïmplementeerd. Aan alle aanbevelingen van de FATF is inmiddels opvolging gegeven. Dit heeft onder meer geresulteerd in de publicatie van 'Integriteitstoezicht in Beeld' (IIB). Deze nieuwe, jaarlijkse publicatie bevat een overzicht van de belangrijkste integriteitsrisico's en van onze bevindingen en inzichten uit het integriteitstoezicht. De basis van het rapport wordt met name gevormd door de resultaten van de integriteitsrisicorapportage (IRAP) en de uitgevoerde toezichtonderzoeken.

Binnen het reguliere integriteitstoezicht let DNB op hoe onder toezicht staande instellingen invulling geven aan hun poortwachtersfunctie met betrekking tot met name het voorkomen van witwassen en de naleving van sanctiemaatregelen. Daarbij maakt DNB steeds meer gebruik van datagedreven hulpmiddelen, zoals *outlier* detectie en *process mining*. Wanneer instellingen onvoldoende invulling aan hun poortwachtersrol geven, zet DNB waar nodig formele of informele maatregelen in. DNB richt zich tevens op de vraag of instellingen proportioneel handelen, waardoor zij bij hogere risico's intensievere maatregelen treffen en bij lagere risico's minder ingrijpende acties ondernemen.

In 2024 heeft DNB meer capaciteit toegekend aan de aanpak van illegale financiële dienstverlening, waarmee invulling is gegeven aan de aanbeveling van de FATF om de handhavingscapaciteit te vergroten. Daarbij wordt samengewerkt met ketenpartners, zoals de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) en het Openbaar Ministerie (OM). In totaal ontving DNB in 2024 107 signalen over illegale dienstverlening. De meeste signalen hadden betrekking op trustdienstverlening zonder vergunning, ongeregistreerde cryptodienstverleners en betaaldienstverlening zonder vergunning.

Tabel 2 Signalen dienstverlening zonder vergunning

Sector	Aantal nieuwe signalen dienstverlening zonder vergunning
Trustkantoren	37
Aanbieder cryptodiensten	30
Betaalinstellingen	16
Elektronischgeldinstelling	8
Wisselinstelling	7
Bank	7
(Her-)verzekeraar	2
Totaal	**107**

In 2024 heeft DNB na een publieke consultatie de 'Q&A en Good Practices Wwft' gepubliceerd. Deze publicatie vervangt de DNB Leidraad Wwft. Tevens is de consultatieversie van de vernieuwde 'SIRA Good Practices' gepubliceerd. Voor beide bovengenoemde uitingen geldt dat zij verschillende voorbeelden bevatten van hoe instellingen risicogebaseerd invulling kunnen geven aan wettelijke verplichtingen. Daarbij staat het instellingen vrij om een andere invulling – die proportioneel en passend is bij de vastgestelde risico's – te kiezen zolang zij aantoonbaar voldoen aan deze wettelijke verplichtingen.

Voor wet- en regelgeving is 2024 een belangrijk jaar geweest met de vaststelling van het Europese AML-pakket. Dit pakket bestaat uit een nieuwe richtlijn (AMLD6), een verordening (AMLR) - met directe werking in alle lidstaten - en een verordening ter oprichting van een nieuwe EU AML/CFT autoriteit (AMLA). Dit pakket is een belangrijke stap in de verdere harmonisatie van het EU AML/CFT-raamwerk. De nieuwe regelgeving zal (voor een belangrijk deel) medio 2027 in werking treden. Hiermee samenhangend dient AMLA op vele onderwerpen nadere regelgeving en richtsnoeren te ontwikkelen. Daarnaast zal ook de Wwft moeten worden herzien. DNB draagt vanuit haar rol bij aan de nadere uitwerking en implementatie van dit nieuwe raamwerk op Europees en nationaal niveau. Verder draagt DNB, in nauw overleg met andere nationale integriteitstoezichthouders, direct bij aan de oprichting en taakuitoefening van AMLA, onder andere door participatie in de AMLA General Board.

Het Europese AML-pakket heeft ook implicaties voor het integriteitstoezicht van DNB. In 2024 is daarom een intern programma gestart om de benodigde veranderingen in onder meer methodologie, processen en IT in kaart te brengen en te implementeren. Vanuit ditzelfde programma wordt ook bijgedragen aan het hiervoor genoemde werk van AMLA en de nadere ontwikkeling van beleid en regelgeving op EU en nationaal niveau. DNB houdt hierbij nauw contact met andere toezichthouders in Europa om kennis en ervaring uit te wisselen. In oktober heeft DNB een tweedaagse internationale AML-workshop met collega-toezichthouders uit Europa georganiseerd. Het programma zal in 2025 verder gaan. Daarbij zal ook de dialoog met de sector over de implicaties van het AML-pakket aandacht hebben.

Een andere belangrijke ontwikkeling in regelgeving is de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel. DNB heeft hieraan bijgedragen, onder meer door het leveren van inbreng op conceptteksten. Daarmee beoogt DNB een proportionele en risicogebaseerde aanpak te versterken in de sector, maar ook een kader tot stand te laten komen die geschikt is om omzeiling van sancties te bestrijden.

Naast de inzet op versterking van de anti-witwasketen in de EU heeft DNB zich ook in 2024 ingezet voor een verdere versterking van de anti-witwasketen binnen Nederland. Zo heeft DNB een actieve bijdrage geleverd door deelname aan verschillende projecten binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC). Daarnaast heeft DNB een actieve bijdrage geleverd aan het FEC Informatie Platform door middel van kennis- en informatiedeling.

2.2 Bereikte resultaten Resolutie en DGS

Deze paragraaf bevat een overzicht van de belangrijkste resultaten op het gebied van Resolutie en het Depositogarantiestelsel (DGS), aan de hand van de prioriteiten die DNB zich voor deze taken in 2024 heeft gesteld.

Operationaliseren van resolutieplannen en afwikkelbaarheid. Voortgang in afwikkelbaarheid bij instellingen is gemeten via resolvability assessments (een gestandaardiseerde beoordelingsmethode langs verschillende criteria van afwikkelbaarheid), en de uitkomsten zijn met instellingen besproken.

Operationaliseren van resolutie-instrumenten. DNB heeft in 2024 de handboeken voor bail-in, sale of business (SoB) en inzet van de bijzondere bestuurder naar een voorlopige definitieve versie gebracht. Wat betreft banken sluit dit aan op de oproep van de SRB aan Nationale Resolutieautoriteiten (NRA's) om nationale handboeken af te ronden.

Beleidsbeïnvloeding. DNB heeft actief bijgedragen aan kwalitatief goede wet- en regelgeving betreffen de initiatieven rondom herziening van het Europese afwikkelkader voor middelgrote- en kleine banken (CMDI) en de Europese harmonisatie van herstel en afwikkeling van verzekeraars (IRRD).

Verstevigen Nederlandse Depositogarantie. In 2024 heeft DNB de publieksbekendheid bestendigd, de lessen uit casuïstiek (Amsterdam Trade Bank) geïmplementeerd door de DGS-applicatie toegankelijk te maken voor niet-Nederlanders en zijn de door banken aangeleverde DGS-gegevens verder verbeterd.

2.3 Toelichting per deelsector/deeltaak

In de sectorspecifieke paragrafen wordt ingegaan op de resultaten per sector en de specifieke aandachtsgebieden voor 2024.

2.3.1 Banken

In 2024 zijn banken opnieuw beoordeeld in het jaarlijkse Supervisory Review and Evaluation Process (SREP), waarbij wordt gekeken welke risico's banken lopen en of zij deze risico's naar behoren beheersen. DNB en de ECB hebben aan de hand van de SREP-uitkomsten de toezichtvereisten en –verwachtingen voor 2025 aan de banken kenbaar gemaakt. De uitgangspositie van banken blijft goed, mede dankzij relatief sterke kapitaal- en liquiditeitsbases.

Naast het reguliere toezichtproces is de focus van het toezicht in 2024 onder meer gelegd op renterisico, liquiditeit en risico's in de kredietportefeuilles van banken. In een omgeving die zich kenmerkt door geopolitieke spanningen is het belangrijk dat banken prudent en weerbaar blijven. In het toezicht op de grootbanken (*Significant Institutions*) is om die reden onder meer aandacht besteed aan de raamwerken voor balansmanagement van banken en gekeken in hoeverre banken robuuste plannen hebben voor het aantrekken van financiering om op korte termijn liquiditeitsschokken op te kunnen vangen. Op het vlak van liquiditeit heeft DNB specifieke onderzoeken gedaan bij de minder grote banken (*Less Significant Institutions*) naar (contingency) funding plannen en de operationele eisen met betrekking tot de Liquidity Coverage Ratio (LCR), een belangrijke eis waar instellingen aan moeten voldoen om voor de korte termijn voldoende liquide middelen beschikbaar te hebben in het geval van stress. Daarnaast is er een liquiditeitsstresstest uitgevoerd waarmee aan de hand van diverse scenario's de gevoeligheden van instellingen voor liquiditeitsstress inzichtelijk zijn gemaakt. De uitkomsten van beide onderzoeken en de liquiditeitsstresstest dragen bij aan de betere beheersing van liquiditeitsrisico's en zijn meegenomen in de SREP bij het bepalen van de liquiditeitseisen voor instellingen. Ook heeft DNB het raamwerk herzien dat de risico's voor activabeklemming voor instellingen beoordeelt en waar nodig limiteert via de SREP-eisen.

Ten aanzien van de renterisicoposities van banken is gekeken naar aannames omtrent klantgedrag en de toegepaste strategieën om renterisico's te beperken. In 2024 is tevens aandacht uitgegaan naar de ontwikkelingen op de Nederlandse huizenmarkt en het risicomanagement van banken ten aanzien van aflossingsvrije hypotheken. Bij LSI's is er onderzoek gedaan naar het risicomanagement van aflossingsvrije hypotheken. De betrokken instellingen zijn gewezen op de relevante wettelijke eisen en richtlijnen en voeren momenteel een self-assessment uit. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn betrokken LSI's actief bezig met het verbeteren van het risicomanagement van aflossingsvrije hypotheken. In 2025 zal vervolgonderzoek plaatsvinden. Bij SI's wordt bij onderzoeken van interne modellen (IMIs) aandacht besteed aan het risicomanagement van aflossingsvrije hypotheken. Deze onderzoeken lopen nog.

In haar toezicht houdt DNB rekening met zowel structurele als actuele ontwikkelingen binnen de macro-economische omgeving en financiële sector. Hierbij sluit DNB aan bij de aandachtsgebieden van het *Single Supervisory Mechanism* (SSM). In het afgelopen jaar is onder meer extra aandacht uitgegaan naar de beheersing van IT- en cyberrisico's. DNB heeft sectorbrede onderzoeken naar IT- en cyberrisico's uitgevoerd om inzicht te krijgen in de veerkracht van instellingen en hun operationele weerbaarheid te verbeteren. Ook heeft DNB meegewerkt aan de cyber stresstest van de

ECB. Hierbij zijn de grote banken onderworpen aan een scenario waarbij een succesvolle cyberaanval plaatsvindt. Daarnaast zijn er gerichte onderzoeken uitgevoerd bij een selectie van instellingen om te bepalen of de basismaatregelen voor cyberhygiëne zijn geïmplementeerd. Deze acties hebben ertoe geleid dat banken verbeteringen hebben doorgevoerd in hun beheersing van IT- en cyberrisico's en de operationele weerbaarheid van de sector is verhoogd. Tenslotte zijn voorbereidingen getroffen voor de DORA regelgeving die betrekking heeft op digitale weerbaarheid en in 2025 in werking is getreden.

De finale wetsteksten van de Capital Requirements Regulation 3 (CRR3) en de Capital Requirements Delegation 6 (CRD6) zijn op 19 juni 2024 gepubliceerd. Met dit nieuwe bankenpakket wordt het finale Bazel 3-akkoord uit 2017 geïmplementeerd in de Europese Unie. Met de publicatie van de finale teksten in Europa is de focus voor DNB van beleid maken naar implementatie verschoven. CRR3 is vanaf 1 januari 2025 grotendeels rechtstreeks van toepassing in alle EU-lidstaten en de CRD6 moet door het ministerie van Financiën binnen 18 maanden na publicatie geïmplementeerd worden in de Nederlandse wet- en regelgeving. Op basis van de kennis en expertise van DNB en met het oog op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van wet- en regelgeving voorziet DNB het ministerie hierbij van technische assistentie, onder andere ten aanzien van het gebruik van lidstaatopties.

DNB werkt samen met de European Banking Authority (EBA) en de Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) aan geharmoniseerd beleid voor bankentoezicht. Onder andere is er in deze fora in 2024 aandacht gegaan naar het uitwerken van nieuwe CRR3 en CRD6 richtlijnen, alsook aan klimaatrisico's, digitalisering en effectiviteit van toezicht. DNB is nauw betrokken geweest bij het opstellen van EBA richtlijnen in verband met de implementatie van CRR3 en CRD6 en bij werkzaamheden op het gebied van liquiditeit als onderdeel van de vervolginitiatieven van het Bazels Comité in verband met de bankencrisis van maart 2023.

Het afgelopen jaar boekte de bancaire sector vooruitgang in integriteitsrisico-beheersing. Hersteltrajecten zijn gevorderd, hoewel sommige banken nog stappen moeten zetten. Integriteitsrisico's zijn dynamisch en de aandacht voor deze risico's moet niet verslappen, al is maatvoering belangrijk. Enerzijds is het ongewenst dat banken materiële risico's missen, anderzijds wil DNB ook niet dat klanten onnodig overlast ervaren of zelfs gediscrimineerd worden of worden buitengesloten van het financiële systeem. Dat vraagt om een risicogebaseerde aanpak, met minder intensieve controles bij lage risico's en meer bij hogere risico's. De sector ontplooit in dit kader goede initiatieven zoals de Industry Baselines van de NVB en het NextGen Poortwachters initiatief. DNB heeft de Q&A en Good Practices Wwft gepubliceerd en consulteert momenteel de SIRA Good Practices, om op deze manier de sector praktische handvaten te geven voor een risicogebaseerde naleving van de Wwft.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot banken is weergegeven in tabel 3 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Tabel 3 Inzet toezichtactiviteiten banken

Personele inzet toezichtactiviteiten verzekeraars	**Realisatie 2022**	**Realisatie 2023**	**Realisatie 2024**	**Budget 2024**	**R2024 – B2024**
	fte	fte	Fte	fte	fte
Inzet bank SI	195,4	191,1	199,5	197,2	2,3
Inzet bank LSI	109,1	111,5	111,7	114,2	-2,5
Totaal	**304,5**	**302,6**	**311,2**	**311,4**	**-0,2**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting SI's	58,3	62,0	66,3	67,5	-1,2
Totaal begroting LSI's	32,0	35,1	37,4	38,0	-0,6
Totaal begroting	**90,4**	**97,1**	**103,7**	**105,5**	**-1,9**

2.3.2 Verzekeraars

In 2024 heeft DNB naast het doorlopende toezicht enkele sectorbrede onderzoeken verricht om de risico's in de verzekeringssector verder in kaart te brengen: hypotheken en vastgoed, *Artificial Intelligence* (AI), cyberweerbaarheid en duurzaamheid. Daarnaast is aandacht besteed aan een aantal andere thema's.

Uit onderzoeken van DNB blijkt dat het risicomanagement van (aflossingsvrije) hypotheken door verzekeraars op onderdelen ruimte voor verbetering laat. DNB verwacht van verzekeraars dat zij, ook in het geval van uitbesteding van het beheer aan een externe (vermogens)beheerder, adequaat inzicht hebben in de risicokarakteristieken van hun hypotheekexposure. Dit is momenteel extra belangrijk omdat politieke en economische onzekerheid kan leiden tot correcties van activaprijzen, waaronder huizenprijzen. DNB is in het onderzoek overigens geen signalen tegengekomen dat commercieel vastgoed niet juist wordt gewaardeerd.

DNB heeft onderzoek gedaan naar het gebruik van AI in de verzekeringssector met een focus op AI-toepassingen waarbij DNB verwacht dat de prudentiële risico's het grootst zijn op het moment dat het AI-model niet voldoet.[5] Uit het onderzoek volgt dat het gebruik van AI-toepassingen in de verzekeringssector in deze gebieden beperkt is. Wel wordt steeds meer geëxperimenteerd met verschillende vormen van AI. Het gebruik van AI zal naar verwachting in de nabije toekomst toenemen. Tegelijkertijd blijkt dat de sector obstakels ervaart bij het inzetten van AI, zoals het vereiste kennisniveau en de kwaliteit en beschikbaarheid van data. De belangrijkste risico's die DNB heeft geïdentificeerd zijn dat sommige verzekeraars onvoldoende zicht hebben op het gebruik van AI door derde partijen en onvoldoende inzicht hebben in AI-toepassingen die worden geleverd door derde partijen. Ook bestaat er een risico op mogelijke fouten of onbedoelde biases in het model vanwege het gebruik van onjuiste of onvolledige data.

Op het terrein van cyberweerbaarheid heeft DNB via een sectorbrede uitvraag inzicht gekregen in de voortgang van de implementatie van DORA door verzekeraars. Mede op basis daarvan heeft DNB de sector aangespoord urgentie te geven aan tijdige implementatie van DORA. DNB heeft onderzoeken gedaan naar de operationele veerkracht van een aantal verzekeraars in relatie tot het weerstaan van en het herstel na een impactvolle cyberaanval. De instellingen die het betreft hebben een terugkoppeling ontvangen. De sector is geïnformeerd over het belang van passende technische en organisatorische maatregelen en het regelmatig testen van de effectiviteit hiervan. DNB heeft na onderzoek geconstateerd dat een groot aantal verzekeraars onvoldoende zicht en grip heeft op haar kritieke uitbestedingsketens en de belangrijkste aandachtspunten teruggekoppeld aan de sector.

DNB heeft ingezet op activiteiten op het gebied van integratie van duurzaamheid in het toezicht en aandacht besteed aan de voortgang van implementatie van duurzaamheidrisico's in de governance en het risicomanagement bij verzekeraars. Uit een self-assessment blijkt onder meer dat de meeste grote verzekeraars in 2024 een materialiteitsanalyse hebben uitgevoerd. Twee derde van de sector heeft de governance omtrent duurzaamheid op orde. Tegelijkertijd geeft bijna de helft van de instellingen aan dat op het gebied van risicomanagement nog grote stappen gezet moeten worden. Dat laatste zal daarom ook in 2025 aandacht vragen.

DNB heeft een brede inventarisatie en beoordeling gedaan naar Future Management Actions (FMA's). De hoofdconclusies en bevindingen worden aan verzekeraars teruggekoppeld. Uit het onderzoek volgt dat er geen brede tekortkomingen met grote impact op de solvabiliteit worden gezien en dat in de regel geïdentificeerde FMAs periodiek getoetst worden en over de juiste governance beschikken. Wel is geïdentificeerd dat verzekeraars managementacties hanteren die onterecht niet als FMA waren

5 De gebieden die onderzocht zijn betreffen: 1) Underwriting, Pricing en Productontwikkeling, 2) Schadepreventie, Schadeafwikkeling en Fraudedetectie, 3) Kapitaalmanagement, Reserveringen, Investeringen en Interne Modellen

geclassificeerd. DNB verwacht dat verzekeraars alle FMAs identificeren en borgen dat deze aan artikel 23 van de gedelegeerde verordening voldoen.

DNB heeft de ontwikkelingen in de markt op het gebied van Asset Intensive Reinsurance (AIR) gevolgd en zich voorbereid op de inwerkingtreding van het instemmingsvereiste met betrekking tot AIR transacties. DNB heeft een onderzoek gedaan naar herverzekeringsprogramma's van verzekeraars uit de laagste impactklasse (i1) en beoordeeld of de beheersing bij een selectie van verzekeraars passend is. DNB concludeert dat de herverzekering (inclusief vastlegging en beheersing) bij de grotere i1-verzekeraars uit de selectie passend is. Bij de kleinere i1-verzekeraars uit de selectie blijkt dat de documentatie niet voldoende op orde is, waardoor DNB niet heeft kunnen vaststellen of de herverzekering wel passend is. DNB zal via het account-toezicht in 2025 opvolging geven aan deze bevindingen.

Op 17 december 2024 heeft EIOPA de resultaten van de verzekeringsstress-test gepubliceerd. Op dezelfde dag heeft DNB een nieuwsbericht over de geaggregeerde resultaten van Nederlandse verzekeraars gepubliceerd. Uit de resultaten blijkt dat het stressscenario van geopolitieke spanningen een flinke impact heeft op de solvabiliteit van zowel Nederlandse als Europese verzekeraars, maar dat er voldoende bezittingen overblijven om de ver-plichtingen te dekken. De impact op de liquiditeit is beperkt. Uit het rapport van EIOPA over de cross-sectorale klimaatstresstest waaraan DNB onder-steuning heeft verleend blijkt dat het onwaarschijnlijk is dat transitierisico's alleen de financiële stabiliteit in gevaar brengen.

In 2024 zijn de wijzigingen in de richtlijn Solvabiliteit II door de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement geaccordeerd en op 8 januari 2025 door de Europese Commissie gepubliceerd. De wijzigingen zullen nader worden uitgewerkt in lagere regelgeving. DNB heeft hier in 2024 actief aan bijgedragen binnen EIOPA en zal dat ook in 2025 blijven doen. De Europese Commissie is begonnen met de aanpassingen aan de Solvency II Gedelegeerde Verordening. DNB ondersteunt het ministerie van Financiën in de Europese Commissie Expert Group on Banking, Payments and Insurance bij het formuleren van de Nederlandse inbreng. EIOPA werkt aan het opstellen en aanpassen van technische standaarden en richtsnoeren. DNB werkt hier binnen EIOPA op expert- en managementniveaus aan mee. DNB onderschrijft hierbij het perspectief van de Europese Commissie en EIOPA dat de aanpassingen gebalanceerd dienen te zijn. Waar mogelijk wordt hierbij invulling gegeven aan de ambitie van de Europese Commissie te komen tot een verlichting van de rapportage- en regeldruk.

De Gedelegeerde Verordening en technische standaarden zullen recht-streeks van toepassing zijn in alle EU-lidstaten. De Richtlijn moet door het ministerie van Financiën binnen 18 maanden na publicatie geïmplementeerd worden in de Nederlandse wet- en regelgeving. Op basis van de kennis en expertise van DNB en met het oog op de uitvoerbaarheid en handhaaf-baarheid van wet- en regelgeving voorziet DNB het ministerie hierbij van technische assistentie.

DNB heeft de parameters voor de berekening van kapitaaleisen voor basiszorgverzekeringen onder het Nederlandse risicovereveningssysteem in 2024 onderzocht en concludeert dat deze nog passend zijn. EIOPA houdt rekening met de berekeningen die door de toezichthoudende autoriteiten van de betrokken lidstaten worden verstrekt. Door middel van periodieke analyses levert DNB hiervoor input aan EIOPA. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van gegevens van alle op de Nederlandse markt actieve zorg-verzekeraars.

DNB heeft een uitvraag gedaan naar de naleving van de Sanctiewet en daaropvolgend twee verdiepende onderzoeken uitgevoerd. Hieruit blijkt dat veel verzekeraars de sanctiescreening volledig uitbesteden of externe screeningssystemen gebruiken, zonder deze op accuraatheid te testen of te monitoren. Dit verhoogt het risico op een ontoereikende screening. DNB heeft dit jaar twee verdiepende onderzoeken uitgevoerd naar de naleving van de Wwft bij verzekeraars die koopsompolissen aanbieden. Bij beide instellingen is de beheersing van een adequaat niveau. DNB heeft, onder andere op basis van eerdere onderzoeken naar belangenverstrengeling en eerdere incidenten, een uitvraag gedaan naar de manier waarop verzekeraars het risico op belangenverstrengeling beheersen bij bestuurders

met een zelfstandige vertegenwoordigingsbevoegdheid. Op basis van de resultaten van deze uitvraag is bij één verzekeraar een verdiepend onderzoek uitgevoerd.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot verzekeraars is weergegeven in tabel 4 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Tabel 4 Inzet toezichtactiviteiten verzekeraars

Personele inzet toezichtactiviteiten verzekeraars	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	Fte	fte	fte
Totaal	**140,6**	**137,4**	**141,6**	**145,1**	**-3,5**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**44,8**	**45,1**	**48,0**	**49,3**	**-1,3**

2.3.3 Pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is uniek en historisch. De transitie naar de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is in volle gang: sociale partners hebben transitieplannen opgesteld, pensioenfondsen hebben hun beoogde invaardatum bepaald en werken aan hun implementatieplan. Gezien de impact en het grote maatschappelijk belang van de transitie voor de pensioensector en -deelnemers hecht DNB veel waarde aan het adequaat beheersen van financiële en niet-financiële risico's.

Gegeven de aan de transitie gerelateerde risico's en de wettelijke taak van DNB om invaarmeldingen te toetsen, is het toezicht op pensioenfondsen in 2024 stapsgewijs meer in het teken van de transitie komen te staan. Dit toezicht wordt uitgevoerd op basis van wettelijke eisen. Hierbij staat centraal dat de belangen van alle deelnemers goed worden gewogen, zodat iedere deelnemer zich evenwichtig vertegenwoordigd kan voelen in de besluitvorming. DNB let hier scherp op bij de beoordeling van de invaarbesluiten.

In 2024 heeft DNB zich ingezet voor een soepele en zorgvuldige overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het toezicht heeft zich gericht op het voorbereidende werk van pensioenfondsen richting hun invaarbesluit. Ook zijn 19 overbruggingsplannen en 26 partiële beoordelingen ten bate van een latere invaarmeldingen beoordeeld. Drie fondsen hebben een beschikking ontvangen en zijn per 1 januari 2025 ingevaren onder de Wtp. Deze drie pensioenfondsen is intensieve begeleiding geboden om de gewenste invaardatum waar te kunnen maken. De hieruit geleerde lessen worden doorlopend teruggekoppeld aan de sector en benut om het beoordelingsproces van DNB verder te verbeteren.

In 2024 heeft DNB haar inzet versneld opgeschaald.. In het derde kwartaal is een programma opgestart waarin negen multidisciplinaire beoordelingsteams de invaarmeldingen beoordelen. Voor de vorming van deze teams is onder andere gebruik gemaakt van interne detacheringen van toezichthouders op andere deelsectoren. Hiermee is kostenefficiënt invulling gegeven aan de opschaling, zonder daarmee schaarse capaciteit aan de pensioensector te onttrekken. In het vierde kwartaal is geïnvesteerd in opleiding van deze teams en de doorontwikkeling van processen en beoordelingskaders, om voorbereid te zijn op een naderende beoordelingspiek in de pensioentransitie. Tevens zijn de teams gestart met de beoordelingen van invaarmeldingen. Deze versnelde opschaling heeft geresulteerd in een beperkte overschrijding van de deelbegroting van EUR 0,7 mln. Hier staat een intentie tegenover om capaciteit ook eerder af te schalen en in 2025 de begroting te onderschrijden met een vergelijkbare omvang als de overschrijding in 2024. De haalbaarheid hiervan is onzeker. De door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigde dynamisering van de transitiemijlpalen stelt fondsen die later dan 1 januari 2026 willen invaren in de gelegenheid om hun implementatieplan later in te dienen, wat kan betekenen dat ook langer extra capaciteit nodig blijft om de beoordelingen uit te kunnen voeren. Een andere afhankelijkheid is de intensiteit van het beoordelingsproces in relatie tot de kwaliteit en complexiteit van de invaarmeldingen door pensioenfondsen. Meer kwaliteit in de plannen betekent minder werk voor DNB.

DNB heeft in 2024 bijgedragen aan een soepel verloop van de transitie door guidance en dialoog. Sectorbreed heeft DNB guidance gegeven over de invulling van de wet- en regelgeving, bijvoorbeeld door de publicatie van Q&A's en Good Practices. De Wtp-monitoringsvragenlijst heeft bijgedragen aan het monitoren en bijsturen van Wtp-risico's. Zodoende heeft DNB inzicht gekregen in de transitierisico's. Daarnaast is het beoordelingsproces versterkt met een verdere uitwerking van beoordelingskaders en de (door) ontwikkeling van het invaar-sjabloon. Tot slot is ook een nieuwe ICT omgeving gecreëerd om aanlevering van en correspondentie over de invaardossiers te faciliteren.

In het reguliere toezicht heeft DNB ervoor gekozen om tijdelijk een hogere risicotolerantie te hanteren voor niet aan de Wtp gerelateerde risico's: tijdelijk worden alleen de hoogste risicoscores opgevolgd met toezicht-acties. Zo is in het reguliere pensioentoezicht aan circa een kwart van de totale hoeveelheid risicoscores die buiten de risicotolerantie[6] van DNB vallen bewust geen opvolging gegeven. Als gevolg hiervan is minder capaciteit besteed aan het reguliere toezicht. De vrijvallende capaciteit is gealloceerd aan het toezicht op de transitie. Dit is een bewuste risico-gebaseerde afweging geweest, omdat de belangrijkste risico's momenteel relateren aan de transitie.

Ten aanzien van cyberrisico's heeft DNB door middel van een sectorbrede uitvraag inzicht gekregen in de voortgang van de implementatie van DORA door pensioenfondsen. Mede naar aanleiding daarvan heeft DNB de sector aangespoord urgentie te geven aan de implementatie van DORA per 17 januari 2025. DNB heeft instellingsgerichte onderzoeken gedaan naar de operationele veerkracht bij pensioenuitvoeringsorganisaties in relatie tot het weerstaan van en het herstel na een impactvolle cyberaanval. De desbetreffende instellingen hebben een individuele terugkoppeling ontvangen. DNB heeft na onderzoek en uitvragen geconstateerd dat een groot aantal pensioenfondsen onvoldoende zicht en grip heeft op haar kritieke uitbestedingsketens. De belangrijkste aandachtspunten zijn naar de sector teruggekoppeld. DNB zal de opvolging van deze aandachtspunten volgen in het doorlopende toezicht.

Op het terrein van ESG heeft DNB in 2024 een vragenlijst uitgezet onder pensioenfondsen om meer inzicht te krijgen in de integratie van ESG-risico's in de kernprocessen. Op basis van deze vragenlijst en toezichtonderzoeken heeft DNB tekortkomingen geïdentificeerd bij 50 pensioenfondsen. Deze pensioenfondsen hebben een brief ontvangen met de geconstateerde tekortkomingen, waarbij de nadruk lag op het ontbreken van een risico-analyse (materialiteitsanalyse). DNB verwacht van deze fondsen dat zij in actie komen om de ESG-risico's te onderkennen, meetbaar te maken en te beheersen. Ook is aandacht voor ESG-risico's gevraagd via een nieuws-bericht en is de Gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's geactualiseerd.

In 2024 heeft DNB diverse onderzoeken gedaan naar en aandacht gevraagd voor de beheersing van integriteitsrisico's binnen de pensioensector. Hierbij is extra aandacht geweest voor de naleving van de Sanctiewet 1977. Pensioenfondsen blijken hierbij nog vaak tegen uitdagingen aan te lopen, vooral op het gebied van de uitbesteding van sanctiescreening en het toezicht op de uitvoering van deze uitbesteding. DNB heeft richting de sector onderstreept dat de eindverantwoordelijkheid voor een juiste uitvoering van sanctiescreening altijd bij het pensioenfonds ligt, ook wanneer taken zijn uitbesteed.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot pensioenfondsen is weergegeven in tabel 5 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

6 De risicotolerantie van DNB is gedefinieerd in de Verklaring Risicotolerantie Toezicht (VRTT).

Tabel 5 Inzet toezichtactiviteiten pensioenfondsen en premiepensioen-instellingen

Personele inzet toezichtactiviteiten verzekeraars	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	Fte	fte	fte
Totaal	**113,1**	**132,8**	**140,7**	**137,0**	**3,7**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**32,1**	**40,6**	**44,9**	**44,2**	**0,7**

2.3.4 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggings-instellingen

Voor het toezicht op beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen (hierna: instellingen) is het toezichtmandaat gedeeld tussen de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en DNB. De AFM is vergunningverlener en verantwoordelijk voor het gedrags- en markt-toezicht. DNB is verantwoordelijk voor het prudentieel toezicht. DNB is tevens verantwoordelijk voor het toezicht op beleggingsholdings.

In deze sector is sprake van veel marktdynamiek, met relatief veel toe-tredingen en uittredingen. DNB heeft hier in 2024 veel toezichtwerkzaam-heden voor verricht. Het aantal onder toezicht van DNB staande instellingen (inclusief beleggingsholdings) is in 2024 licht gestegen naar 375 (3 meer dan in 2023). In 2024 zijn 25 vergunningen voor nieuwe toe-treders verleend, waarvoor DNB een prudentieel advies heeft verstrekt aan de AFM. Dit is een stijging van 6 ten opzichte van 2023. Het aantal in 2024 afgegeven verklaringen van geen bezwaar voor aandeelhouders is in 2024 fors gestegen naar 222 (162 in 2023).

Het aantal instellingen dat in 2024 kapitaal- of buffertekorten heeft gerapporteerd, laat nog steeds een stijgende trend zien ten opzichte van voorgaande jaren. DNB ziet dat deze tekorten deels worden veroorzaakt door onjuiste interpretatie van wet- en regelgeving, bijvoorbeeld voor wat betreft de berekening van het vastekostenvereiste of het marktrisico. In toenemende mate is echter ook sprake van een verslechtering van de winstgevendheid in de sector en oplopende verliezen bij met name kleinere partijen. De opgetreden tekorten zijn doorgaans binnen twee kwartalen opgelost met uitschieters naar vier kwartalen, waarbij wordt opgemerkt dat er een trend zichtbaar is dat het aantrekken van nieuw risicodragend kapitaal moeilijker wordt.

De Europese Bankenautoriteit (EBA) en de Europese Securities Markten Autoriteit (ESMA) zijn allebei verantwoordelijk voor een deel van de regel-geving voor beleggingsondernemingen. De richtsnoeren van de EBA en de ESMA in het kader van de evaluatie van beleggingsondernemingen door toezichthouders (de SREP richtsnoeren) schrijven onder meer voor dat de SREP-besluiten die DNB neemt worden gebaseerd op een 'integraal risico-beeld' van de instellingen. In 2024 heeft DNB verder gewerkt aan de implementatie daarvan. DNB en de AFM wisselen hiertoe veel gegevens met elkaar uit. Zo zijn in 2024 de SREP-besluiten voor het eerst mede genomen op basis van risicoscores van zowel DNB als de AFM. Deze risico-scores zijn tot stand gekomen op basis van de prudentiële rapportages en daartoe bestemde uitvragen van DNB en de AFM. Door deze gegevens-uitwisseling wordt ook een overlap van toezichtwerkzaamheden voor-komen. Ook bij andere toezichtwerkzaamheden is de samenwerking met de AFM verder geïntensiveerd.

Voor 2024 heeft DNB andermaal een speerpunt gemaakt van de data-kwaliteit van prudentiële rapportages. Er zijn bijvoorbeeld nadere onder-zoeken verricht naar individuele instellingen. Daaruit is wederom gebleken dat de datakwaliteit in veel gevallen niet op orde is. Ook zijn *good practices* voor prudentiële rapportering gepubliceerd. Dit zal daarom ook in 2025 veel aandacht krijgen. Datakwaliteit is van cruciaal belang voor efficiënt en datagedreven toezicht door DNB en moet daarom verbeteren. De tijdigheid van indiening van toezichtrapportages laat in 2024 eveneens een verslechterd beeld zien. DNB zal ook hier in 2025 wederom handhavend optreden.

Verder heeft DNB in 2024 onderzoeken gedaan naar het operationeel risico van vermogensbeheerders en het marktrisico van handelaren voor eigen rekening. DNB heeft op passende wijze opvolging gegeven aan de bevindingen die uit deze onderzoeken naar voren zijn gekomen en zal hier waar nodig komend jaar in haar toezicht aandacht aan besteden. Ook heeft DNB in haar doorlopend toezicht op vermogensbeheerders expliciet aandacht besteed aan de effecten van de komende implementatie van de Wet toekomst pensioenen.

DNB heeft in 2024, vanwege het belang van de regelgeving en de omvang van de sector, meer werkzaamheden verricht aan de review van de Verordening (IFR) en de Richtlijn (IFD) betreffende prudentiële vereisten voor beleggingsondernemingen dan begroot. Zo heeft DNB onder meer een belangrijke bijdrage geleverd aan een gezamenlijk non-paper met de uitgangspunten van de Nederlandse inzet voor de review van de IFR en de IFD en heeft DNB in EBA-verband onder meer meegeschreven aan een discussie paper en een bijdrage geleverd aan een technisch advies voor de Europese Commissie. Ook is in 2024 aandacht besteed aan de nationale implementatie van de *Alternative Investment Fund Managers Directive II*. In deze trajecten heeft DNB intensief samengewerkt met de AFM en het ministerie van Financiën.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen is weergegeven in tabel 6 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Tabel 6 Inzet toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

Personele inzet toezichtactiviteiten beleggingsinstellingen en -ondernemingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	Fte	fte	fte	fte
Totaal	**31,8**	**33,8**	**36,3**	**30,6**	**5,7**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**8,6**	**9,5**	**10,3**	**9,5**	**0,8**

2.3.5 Betaal- en elektronischgeldinstellingen

De betaalsector wordt gekenmerkt door aanhoudende marktdynamiek. Er is in 2024 meer toezichtinspanning gegaan naar poortwerkzaamheden dan verwacht. Ook is in 2024 meer inzet gepleegd ten behoeve van de implementatie van *Markets in Crypto-Assets Regulation* (MiCAR), thema-onderzoeken, beleidswerkzaamheden en de opvolging van toezicht-bevindingen bij enkele instellingen in het kader van het risicogebaseerde toezicht.

Het aantal actieve betaal- en elektronischgeldinstellingen blijft in 2024 ongeveer 80. In 2024 zijn 6 instellingen toegetreden tot de betaalmarkt (ten opzichte van 13 in 2023), na een toets op de vergunningvereisten. Meer dan in voorgaande jaren zijn hier partijen bij die innovatieve technologie hanteren en onderdeel zijn van internationaal opererende, complexe groepen of in meer dan in één EU land over een vergunning beschikken, hetgeen tot extra werkzaamheden bij de vergunningverlening en aanzienlijk langere doorlooptijden leidt. Daarnaast heeft de invoering van *Digital Operational Resilience Act* (DORA) per januari 2025 richting het einde van het jaar geleid tot aanvullende werkzaamheden. Zes instellingen zijn uitgetreden (gelijk aan 2023); in een aantal gevallen na een intensief

interventietraject. DNB heeft doorlopend ongeveer een twintigtal formele vergunningaanvragen voor deze sector gelijktijdig in behandeling. In 2024 heeft DNB meer aanvragen voor verklaringen van geen bezwaar behandeld dan verwacht. Daarbij leiden internationale complexe aandeelhouders-structuren en veranderende samenstelling van instellingen ertoe dat ook het verlenen van een individuele verklaring van geen bezwaar (vvgb's) in veel gevallen meer beoordelingsinspanning vergt dan begroot. In 2024 zijn 272 vvgb's verstrekt, een forse toename ten opzichte van 2023 (85 in 2023).

DNB heeft in 2024 veel inspanningen verricht ten behoeve van de implementatie van MiCAR, welke in 2024 in werking is getreden. Zo heeft DNB de uit MiCAR voortvloeiende prudentiële toezichttaken geïmplementeerd in goede samenwerking met de AFM als de vergunning-verlenende toezichthouder voor *crypto asset service providers* (CASP's). Meerdere marktpartijen hebben zich in 2024 gemeld voor een CASP-vergunning bij de AFM. De AFM als gedragstoezichthouder en DNB als prudentieel toezichthouder werken nauw samen om adequaat toezicht te houden op deze partijen. In 2024 zijn 20 vvgb aanvragen verstrekt voor CASP's. Ook is er gewerkt aan de implementatie voor nieuwe toezichttaken ten aanzien van DNB op het terrein van stablecoins.

DNB is voornemens een voorstel aan de minister van Financiën te doen om de implementatiekosten voor MiCAR, met een omvang van circa € 0,5 miljoen, ten laste van de heffingsreserve te brengen. Zie ook paragraaf 3.3.

DNB heeft in 2024 ook inspanningen geleverd ten behoeve van een aantal grotere beleidstrajecten. Zo heeft DNB naast de reeds genoemde inspanningen ten aanzien van MiCAR bijgedragen aan de beleidsmatige implementatie van DORA, belangrijke wetgeving in het kader van de cyberweerbaarheid van instellingen. Ook heeft DNB in 2024 technische assistentie verleend aan het ministerie van Financiën over de onder-handelingen in de Europese Unie over de Payment Services Regulation (PSR) en de Payment Services Directive 3 (PSD3) voor zover dit raakt aan de toezichttaken van DNB. Hiermee levert DNB een bijdrage aan de kwaliteit van toezichtregelgeving en zorgt DNB ervoor dat zij haar toezicht efficiënt en effectief uit kan oefenen. Ten slotte heeft DNB richting gegeven aan de sector door het publiceren van Q&A's en Good Practices over verschillende onderwerpen, zoals de beheersing van financiële intragroepverhoudingen, de verplichting tot het hebben van een raad van commissarissen, de gronden op basis waarvan DNB de kapitaaleis kan verhogen en de rol van poortwachter om financieel-economische criminaliteit te voorkomen in de sector.

DNB heeft in 2024 extra aandacht besteed aan het risicobeheer en de soliditeit van instellingen, in het bijzonder met betrekking tot de bescherming van derdengelden. Daarnaast heeft DNB themaonderzoeken uitgevoerd naar transactiemonitoring bij een aantal betaaldienstverleners en geldtransactiekantoren. Ook is een themaonderzoek uitgevoerd naar cyberrisico's en cyberdreigingen gevolgd door gerichte onderzoeken bij een kleinere groep instellingen. DNB heeft op passende wijze opvolging gegeven aan de bevindingen die uit deze onderzoeken naar voren zijn gekomen en zal hier waar nodig komend jaar in haar toezicht aandacht aan blijven besteden.

In 2024 is tevens de gebruikelijke sectorbrede systematische risico-beoordeling van instellingen uitgevoerd, conform de toezichtmethodologie van DNB. Bij enkele instellingen heeft in het kader van risicogebaseerd toezicht nader onderzoek, interventie en/of handhaving plaatsgevonden en geleidt tot hogere toezichtinspanningen; onder meer ten aanzien (dreigende) kapitaaltekorten, risico's rondom het veiligstellen van geld-middelen van betaaldienstgebruikers, ontoereikende governance en risico's op het gebied van financieel-economische criminaliteit.

De gerealiseerde inzet voor betaal- en elektronischgeldinstellingen is weergegeven in tabel 7 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Tabel 7 Inzet betaal- en elektronischgeldinstellingen

Personele inzet toezichtactiviteiten betaalinstellingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	Fte	fte	fte
Totaal	**38,8**	**42,6**	**50,0**	**42,1**	**7,9**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**10,5**	**12,0**	**13,8**	**12,7**	**1,1**

2.3.6 Trustkantoren

De dienstverlening van trustkantoren kenmerkt zich door een sterke internationale oriëntatie, wat deze dienstverlening kwetsbaar maakt voor integriteitsrisico's zoals witwassen, financiering van terrorisme en belastingontwijking. Het zorgvuldig uitvoeren van de (cruciale) rol van poortwachter is daarom essentieel voor trustkantoren. Dit houdt in dat zowel de opzet als de uitvoering van het beleid, gericht op een integere en beheerste bedrijfsvoering, goed moeten zijn ingericht en effectief moeten functioneren.

DNB heeft in 2024 twee themaonderzoeken uitgevoerd met als doel om te toetsen of de opzet en werking van het beleid van trustkantoren is gewaarborgd. Eén van de onderzoeken richtte zich op de compliance- en auditfunctie en is uitgevoerd bij acht kantoren. Uit de onderzoeksresultaten van dit themaonderzoek is naar voren gekomen dat een aantal trustkantoren verbeteringen dienen door te voeren met betrekking tot de onafhankelijkheid en effectiviteit van de compliancefunctie. Daarnaast blijkt bij twee trustkantoren dat er geen jaarlijkse audit is uitgevoerd. Het andere themaonderzoek, dat ook is uitgevoerd bij acht trustkantoren, heeft zich gericht op het meldgedrag van deze kantoren ten aanzien van incidenten. Het tijdig kunnen detecteren en onverwijld melden van incidenten is immers een belangrijk onderdeel van een integere bedrijfsvoering en laat zien of een trustkantoor het beleid en de procedures hiervoor goed heeft ingericht. DNB heeft een onderzoek met een verkennend karakter uitgevoerd, waarbij met name het meldgedrag en het relatief lage aantal meldingen aanleiding hebben gegeven om hier onderzoek naar te doen. Uit het onderzoek blijkt dat de wettelijke term 'incident' instellingen een bepaalde mate van vrijheid toekent om een situatie al dan niet als incident te kenmerken en een zekere mate van terughoudendheid bij het melden bij DNB hier de oorzaken van kunnen zijn. DNB heeft hierop in de Good Practice Wtt 2018 nadere duiding gegeven.

Daarnaast is er op risicogebaseerde wijze bij negen trustkantoren verdiepend onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop het verplichte cliëntenonderzoek wordt uitgevoerd. Uit deze onderzoeken blijkt dat belangrijke elementen zoals transactiemonitoring, de diepgang van het clientonderzoek en de kennis van de structuur en de UBO bij een deel van de onderzochte trustkantoren nog verbetering behoeven. Bij vier trustkantoren is een hersteltraject gemonitord.

Er zijn twee boetes en drie aanwijzingen gepubliceerd in 2024. De publicatie van maatregelen beoogt generaal preventieve werking en draagt zodoende bij aan de effectiviteit en transparantie van toezicht. Ook is er door DNB aan diverse kantoren een aanwijzing (5) gegeven, een waarschuwingsbrief (11) gestuurd en heeft er één normoverdragend gesprek plaatsgevonden. Tot slot heeft DNB het afgelopen jaar twee handhavingsonderzoeken afgerond ten aanzien van het opsplitsen van trustdiensten.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot trustkantoren is weergegeven in tabel 8.

Tabel 8 Inzet trustkantoren

Personele inzet toezichtactiviteiten trustkantoren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	Fte	fte	fte
Totaal	**22,1**	**26,0**	**26,4**	**25,6**	**0,8**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**5,9**	**7,4**	**7,6**	**7,5**	**0,1**

2.3.7 Overige Wwft-instellingen

DNB houdt uit hoofde van de Wwft ook toezicht op aanbieders (niet zijnde banken) van onder andere de volgende diensten: verstrekken van leningen, financiële leasing en kluisverhuur. Een bijzonder kenmerk van deze groeiende sectoren is dat zij vaak geen vergunning- of registratieplicht hebben voor deze activiteiten, waardoor de volledige populatie niet automatisch bij DNB bekend is. Met iets meer, maar nog steeds beperkte capaciteit heeft DNB in 2024 risicogebaseerd toezicht gehouden op deze zeer diverse populatie, waarbij onder andere een informatie-uitvraag is gedaan bij een aanzienlijk aantal financiële ondernemingen. Hierdoor is het zicht op de verschillende subsectoren vergroot. Daarnaast heeft regelmatig overleg en informatie-uitwisseling plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de diverse brancheverenigingen. Tenslotte is gestart met de voorbereidingen op de nieuwe Europese regelgeving, de AMLR, en de komst van de AMLD6, waarbij onder andere een verplichting tot registratie zijn intrede zal doen.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot overige Wwft-instellingen is weergegeven in tabel 9 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Tabel 9 Inzet overige Wwft-instellingen

Personele inzet toezicht-activiteiten overige Wwft-instellingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	Fte	fte	fte
Totaal	**0,9**	**0,4**	**2,8**	**1,2**	**1,6**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**0,5**	**0,4**	**0,7**	**0,4**	**0,3**

2.3.8 Crypto-aanbieders

In 2024 is veel aandacht uitgegaan naar de inwerkingtreding van de Markets in Crypto Assets Regulation (MiCAR), het informeren van de sector over de verplichtingen onder MiCAR en de voorbereiding van het toezicht hierop. DNB krijgt er onder MiCAR bepaalde taken bij zoals het toezicht op stablecoins (zie ook paragraaf 2.2.5), terwijl het integriteitstoezicht (inclusief handhaving) op de cryptodienstverleners van DNB overgaat naar de Autoriteit Financiële Markten (AFM). DNB heeft hierbij nauw samengewerkt met de AFM. Deze samenwerking omvatte onder meer het opzetten van een gezamenlijk kader voor de vergunningverlening aan cryptodienstverleners. Daarnaast zijn werkafspraken gemaakt voor informatie-uitwisseling en kennisoverdracht. Met deze voorbereidingen is beoogd om de overgang naar MiCAR zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Naast de voorbereidingen op nieuwe cryptoregelgeving heeft DNB in 2024 elf nieuwe cryptodienstverleners geregistreerd. Tegelijkertijd zijn de registraties van vier cryptodienstverleners op hun verzoek doorgehaald. Verder zijn in 2024 twee toezichtonderzoeken naar cryptodienstverleners afgerond, waarin de naleving van de Wwft beoordeeld is. In één onderzoek heeft dit geresulteerd in het opleggen van een informele maatregel in de vorm van een waarschuwingsbrief. Ook hierbij is de AFM nauw betrokken geweest.

Daarnaast heeft DNB het afgelopen jaar een thematisch onderzoek verricht naar aanbieders van cryptocadeaubonnen. Hierbij zijn verschillende aanbieders van illegale cadeaubonnen geïdentificeerd die na een waarschuwing hun activiteiten hebben beëindigd.[7] Tot slot heeft DNB het afgelopen jaar vier handhavingsonderzoeken afgerond op het gebied van ongeregistreerde cryptodienstverlening. Naar aanleiding hiervan is inmiddels één bestuurlijke boete opgelegd en openbaar gemaakt.[8] De overige handhavingstrajecten lopen nog.

7 DNB waarschuwt verkopers cryptocadeaubonnen | De Nederlandsche Bank
8 Boete voor Bybit Fintech Limited vanwege het tot september 2023 zonder de wettelijk vereiste registratie aanbieden van cryptodiensten in Nederland | De Nederlandsche Bank

De gerealiseerde inzet met betrekking tot crypto-aanbieders is weergegeven in tabel 10.

Tabel 10 inzet cryptodienstverleners

Personele inzet toezichtactiviteiten Crypto's	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	fte	fte	Fte
Totaal	**11,9**	**17,2**	**13,1**	**13,4**	**-0,3**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**3,0**	**4,4**	**3,9**	**3,9**	**0,0**

2.3.9 Toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES)

DNB is verantwoordelijk voor het integriteitstoezicht op instellingen in Caribisch Nederland (CN, ook wel: BES) met een door DNB verstrekte vergunning – waaronder financiële instellingen met een zetel en/of een bijkantoor in Caribisch Nederland – alsmede op instellingen die uit hoofde van toepasselijke wetgeving onder toezicht van DNB vallen. DNB is ook verantwoordelijk voor het prudentiële toezicht op financiële instellingen met een zetel in CN. Voor andere financiële instellingen, onder andere instellingen die via een bijkantoor actief zijn op de BES, ligt het prudentiële toezicht bij de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS). DNB heeft wel een rol als host prudentieel toezichthouder en heeft in 2024 contact met de CBCS gehad in het kader van ontwikkelingen bij onder meer verzekeraars die op de BES actief zijn.

DNB werkt in het College van Koninkrijkstoezichthouders samen met de AFM, de Centrale Bank van Aruba (CBA) en de CBCS aan harmonisatie van toezichtkaders en -processen. In dat verband is onder meer gewerkt aan de verdere ontwikkeling van een prudentieel kader voor verzekeraars en aan het proces inzake geschiktheids- en betrouwbaarheidstoetsingen. Ook een gezamenlijke uiting over de omgang met politiek prominente personen (PEP's) is verder ontwikkeld.

BES-toezicht – integere bedrijfsvoering

In 2024 is tweemaal een fysiek bezoek gebracht aan Caribisch Nederland. Tijdens deze bezoeken vonden de reguliere Koninkrijksoverleggen plaats en zijn onderzoeken bij onder toezicht staande instellingen uitgevoerd. Wederom is, samen met de AFM, een jaarlijks en goed bezocht seminar georganiseerd waarin belangrijke ontwikkelingen en risico's op het gebied van financieel-economische criminaliteit met de sector gedeeld zijn.

De onderzoeken betreffen in hoofdzaak reguliere onderzoeken naar de naleving van de Wwft BES en naar de opvolging van bevindingen uit eerdere onderzoeken. Ook is in een thematisch onderzoek aandacht besteed aan de omgang met het risico op belangenverstrengeling, in het bijzonder bij sponsoring en donaties. In de onderzoeken naar de naleving van de Wwft BES bij banken is gebruik gemaakt van transactiedata om zodoende meer specifiek stil te staan bij potentiële en concrete risico's betreffende financieel-economische criminaliteit. Dit is inmiddels, na het doorlopen van een pilotfase, een meer reguliere werkwijze geworden.

Ook zijn er vragen behandeld ten aanzien van markttoegang, waaronder vergunningaanvragen. Dit laatste heeft ertoe geleid dat er nu weer geldtransactiekantoren actief zijn op de BES. Daarnaast is gebleken dat betaaldiensten zonder vergunning en buiten het toezicht van DNB worden aangeboden op de BES eilanden. Na overleg met andere Wwft BES-toezichthouders hierover heeft DNB een wetgevingswens ingediend bij het ministerie van Financiën om betaaldiensten te reguleren, en daarmee instellingen die deze diensten verrichten vergunningplichtig te maken.

De gerealiseerde inzet met betrekking tot toezicht op instellingen BES is weergegeven in tabel 11 en wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Tabel 11 Inzet toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Personele inzet toezicht-activiteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	fte	Fte	fte
Totaal	**4,5**	**5,5**	**4,7**	**5,2**	**-0,5**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**1,2**	**1,5**	**1,5**	**1,6**	**-0,1**

2.3.10 Resolutie banken

DNB heeft in 2024 verder gewerkt aan het operationeel uitvoerbaar maken van de resolutiestrategieën van banken. In samenwerking met de SRB in Brussel vindt er een verschuiving plaats van resolutieplanning naar testen en zijn er initiatieven gestart ter vereenvoudigen van de huidige resolutie-planning cyclus. Dit is onderdeel van de strategische herziening van de SRB waar DNB het afgelopen jaar actief aan heeft bijgedragen en ook haar eigen doelstellingen als NRA op heeft afgestemd. Beleidsmatig heeft DNB het afgelopen jaar meegekeken en advies gegeven op de voorstellen die de Europese Commissie heeft gedaan ter versterking van het bankencrisis-beheer en depositoverzekering kader (CMDI herziening).

De grootbanken (*significant institutions, SI's*) hebben goede voortgang gemaakt op hun afwikkelbaarheid, al voldoen de instellingen nog niet aan alle verwachtingen die de SRB daarop heeft gesteld. Naast het werk dat verzet moet worden op de geprefereerde en alternatieve afwikkelstrategie zal er ook verder voortgang gemaakt moeten worden op bijvoorbeeld communicatievlak of het versterken van de managementinformatiesystemen om een waardering in resolutie op te kunnen leveren. De middelgrote en kleine banken (*less significant institutions, LSI's*) lopen op een aantal onder-delen achter op de verwachtingen die de SRB in het kader van afwikkel-baarheid heeft gesteld. Afgelopen jaar heeft DNB op proportionele wijze aanvullende guidance opgesteld en deze gedeeld met deze groep banken om dit gat te kunnen dichten.

Alle banken (SI's en LSI's) hebben in 2024 opnieuw een MREL-besluit van DNB ontvangen. DNB heeft daarnaast ook actief bijgedragen aan inter-nationale beleidsdiscussies om te borgen dat banken over voldoende verliesabsorberend- en herkapitalisatievermogen blijven beschikken.

Het verder operationeel krijgen van het resolutie-instrumentarium was ook in 2024 een belangrijk speerpunt. De handboeken voor bail-in, sale-of-business en de inzet van de bijzondere bestuurder zijn nader uitgewerkt en ter consultatie aangeboden bij de SRB. Tevens zijn de instelling specifieke playbooks op basis van eerder commentaar en nadere guidance (bijv. het claimrechtmechanisme bij het *bail-in* instrument) opnieuw beoordeeld.

De mogelijkheden om een resolutiewaardering[9] voor LSI's op te stellen is verkend en een eerste waarderingsmethode is afgelopen jaar ook uitgewerkt. Hiernaast zijn de data-vereisten waar de instellingen aan moeten voldoen getoetst aan de eerder communiceerde vereisten en is er een vervolgtraject gestart.

9 Met waardering (*valuation*) wordt de uitvoering van een prudentiële en realistische waardering van een balans van een bank in resolutie bedoeld.

De gerealiseerde inzet op resolutie banken is weergegeven in tabel 12.

Tabel 12 inzet resolutie banken

Personele inzet toezichtactiviteiten resolutie banken	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	fte	fte	fte
Totaal	**40,2**	**31,6**	**25,7**	**27,3**	**-1,6**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**10,3**	**8,9**	**8,3**	**9,0**	**-0,7**

2.3.11 Resolutie Verzekeraars

In 2024 heeft DNB de resolutieplannen voor de verzekeraars in scope voor resolutie verder verdiept op specifieke thema's. Als opvolging van de nulmeting afwikkelbaarheid die in 2023 plaats heeft gevonden, heeft DNB de bevindingen teruggekoppeld aan de verzekeraars in scope voor resolutie en waar relevant aanvullende workshops gehouden.

In 2024 heeft DNB de handboeken inzake bail-in, overdracht en de inzet van de bijzondere bestuurder in concept afgerond. Er is nog geen start gemaakt met het handboek inzake de overbruggingsinstelling, doordat DNB prioriteit heeft gegeven aan het verbeteren van de bescherming van de bestuurders tegen eventuele aansprakelijkheidsclaims. Daarnaast heeft DNB een plan van aanpak opgesteld om in 2025 een waarderingsmodel te ontwikkelen.

Aan de beleidskant betreft de afronding van de onderhandelingen en de publicatie van de IRRD een belangrijke mijlpaal. DNB heeft binnen EIOPA een leidende rol bij de ontwikkeling van de guidelines en technical standards gespeeld. Daarnaast heeft DNB al diverse aandachtspunten in kaart gebracht voor de vertaalslag van de IRRD naar de nationale wetgeving.

Tot slot is DNB ook in 2024 actief betrokken gebleven bij internationale en nationale beleidsdiscussies ter verbetering en convergentie van resolutie-standaarden en -praktijken. Dit heeft DNB gedaan als lid van de werk-groepen binnen de IAIS, de FSB en EIOPA. Tot slot heeft DNB de verdere (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van een verzekerings-garantiestelsel (IGS) gemonitord.

De gerealiseerde inzet op het toezicht Resolutie verzekeraars is weer-gegeven in tabel 13.

Tabel 13 Inzet resolutie verzekeraars

Personele inzet toezichtactiviteiten resolutie verzekeraars	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 – B2024
	fte	fte	fte	fte	fte
Totaal	**19,7**	**20,8**	**24,0**	**23,1**	**0,9**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Totaal begroting	**5,4**	**5,8**	**6,9**	**7,3**	**-0,4**

2.3.12 DGS

In 2024 heeft DNB de lessen die zijn getrokken uit de DGS activatie in 2022 naar aanleiding van het faillissement van Amsterdam Trade Bank N.V. (ATB) verder bestendigd.

De recente ATB-casus heeft aangetoond dat het uitkeringsproces voor Nederlandse depositohouders adequaat is ingericht, en de casus heeft uitgewezen dat er ruimte is voor verbetering van uitkeringen aan buitenlandse klanten. DNB heeft een alternatieve inlogmethode ingericht zodat ook niet-Nederlandse klanten kunnen inloggen op het webportaal. Daarnaast is DNB gestart met het toekomstbestendig maken van het uitkeringsproces door cloud bestendig te worden en door voor te bereiden op automatisering van de complexe gevallen bij een uitkering.

Voor uitkeringen aan klanten van buitenlandse bijkantoren heeft DNB in 2024 de afspraken met andere Europese DGS-organisaties hernieuwd middels multilaterale afspraken. Daarnaast heeft DNB over haar testen en simulaties gerapporteerd aan de EBA. Hierin is onder andere gerapporteerd over de testen van gezamenlijke crisisdraaiboeken met de voor Nederland belangrijkste partner-DGS-organisaties.

Een hoge mate van bekendheid met het DGS verkleint de kans op bankruns en daarom zet DNB verder in op publieksvoorlichting. DNB heeft in 2024 een nieuwe publiekscampagne gelanceerd om samen met de banken steeds meer Nederlanders bekend te maken met de Nederlandse Depositogarantie.

In het kader van de beleidsontwikkeling van het DGS is DNB onderdeel geweest van het monitoren en beïnvloeden van het wijzigingsproces van de DGS-richtlijn als onderdeel van de herziening van het CMDI raamwerk. De focus voor de DGS-taak lag hierbij op het doorvoeren van de voorgestelde technische verbeteringen en vraagstukken zoals overdracht van premies, de omgang met derdenrekeningen en anti-witwasregelgeving.

Bij de activering van het DGS wordt een beroep gedaan op het Depositogarantiefonds (DGF). Het DGF wordt direct gefinancierd door de banken. De overige werkzaamheden worden gefinancierd met de zbo-begroting, waaronder de jaarverslaglegging van het DGF en de ondersteuning van het DGF bestuur. In 2024 heeft het fonds de gestelde doelomvang medio 2024 gehaald. Voorts is de gewijzigde regelgeving voor het DGS in Caribisch Nederland in werking getreden per 1 januari 2025. In 2024 heeft DNB een Stichting opgericht voor het opbouwen en beheren van een fonds. De samenwerking met de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) is verder uitgebouwd. DNB en de CBCS hebben samen opgetrokken bij de implementatie van de gewijzigde regelgeving op onder andere data uitvragen en uitkeringsstrategie.

De gerealiseerde inzet op DGS NL en DGS CN is weergegeven in tabel 14.

Tabel 14 Inzet DGS Nederland en DGS Caribisch Nederland

Personele inzet toezichtactiviteiten DGS Nederland	**Realisatie 2022**	**Realisatie 2023**	**Realisatie 2024**	**Budget 2024**	**R2024 – B2024**
	fte	fte	fte	fte	fte
DGS Nederland	11,8	13,3	12,3	9,6	2,7
DGS Caribisch Nederland	0,3	0,4	0,9	1,3	-0,4
Totaal	**12,1**	**13,7**	**13,2**	**10,9**	**2,3**
Deelbegroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Deelbegroting toezichtactiviteiten DGS Nederland	6,9	6,0	6,4	6,2	0,2
Deelbegroting toezichtactiviteiten DGS Caribisch Nederland	0,2	0,2	0,3	0,4	-0,1
Totaal begroting	**7,1**	**6,2**	**6,7**	**6,6**	**0,1**

3 Financiën

3.1 Gerealiseerde kosten

De gerealiseerde kosten voor uitvoering van de zbo-taken bedragen in 2024 € 256,3 miljoen. De realisatie komt daarmee € 1 miljoen (minder dan 1%) onder het budget uit. De taak Toezicht is op budget geëindigd en voor de taken Resolutie en Depositogarantiestelsel (DGS) bedraagt de onderschrijding € 1 miljoen.

Tabel 15 Gerealiseerde kosten naar categorieën

	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 - B2024
Realisatie zbo-begroting	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Directe inzet	96,4	106,0	115,5	115,4	0,1
Inhuur	5,1	2,1	1,7	4,1	-2,4
Juridische activiteiten	5,3	6,1	5,9	7,5	-1,6
ICT	69,2	72,0	76,1	76,9	-0,8
Bedrijfsvoering	20,2	22,1	22,8	23,0	-0,2
Adviesdiensten en overig	25,4	30,6	34,3	30,4	3,9
Totaal begroting	**221,6**	**238,9**	**256,3**	**257,3**	**-1,0**

Toelichting directe inzet (+€ 0,1 miljoen)
De kosten voor directe inzet zijn zo goed als gelijk aan het budget. De loonbijstelling over 2024 ligt circa 1% hoger dan begroot. De organisatie heeft echter deze loonbijstelling geheel geabsorbeerd.
De ingezette capaciteit heeft daarentegen gedurende het hele jaar boven de begrote inzet gelegen, onder andere door de versnelde opschaling van de inzet voor de pensioentransitie (zie ook toelichting in paragraaf 3.2). Ook bij andere deelsectoren is er sprake van afwijkingen ten opzichte van de begrote inzet. De verhoogde inzet is gecompenseerd door de lagere kosten per FTE.

Toelichting inhuur (€ -2,4 miljoen)
De kosten voor inhuur vallen per saldo € 2,4 miljoen lager uit dan begroot. Met name de inzet van externe expertise voor on-sites bij banken viel in 2024 lager uit dan was voorzien.

Juridische activiteiten (€ -1,6 mln.)
In 2024 is er voor € 1,6 miljoen minder externe juridische expertise afgenomen dan begroot. De inzet van externe juridische expertise is op voorhand lastig in te schatten, omdat de inzet afhankelijk is van onder andere instellingen die procedures aanspannen en/of signalen die juridische opvolging behoeven.

ICT (€ -0,8 miljoen)
De kosten voor ICT vallen per saldo € 0,8 miljoen lager uit dan begroot, als gevolg van een structurele besparing. De besparing is gerealiseerd door minder gebruik te maken van externe inhuur voor ICT, enerzijds door lagere inzet van externe medewerkers en anderzijds door ICT-inhuur om te zetten naar interne medewerkers.

Bedrijfsvoering (€ -0,2 miljoen)
De kosten voor bedrijfsvoering zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot.

Adviesdiensten en overig (€ 3,9 miljoen)
De overschrijding heeft voornamelijk betrekking op hogere dan begrote kosten voor bankbrede personeelsregelingen (€ 2,5 miljoen) en heeft dus betrekking op zowel de directe inzet als ondersteunende inzet op de zbo-taken.

In de begroting is, bovenop de kostenkader taakstelling, een extra besparingsdoelstelling ter grootte van € 1,3 miljoen opgenomen. De extra taakstelling is, net als de kostenkader taakstelling, in 2024 geheel gerealiseerd.

3.2 Financiële toelichtingen deelsectoren

DNB verdeelt haar kosten voor de uitvoering van de zbo-taken naar deelsectoren. In tabel 16 staat het overzicht van de deelbegrotingen naar doelgroepen. Afwijkingen van meer dan 5% en/of meer dan € 1 miljoen per doelgroep worden onder de tabel apart toegelicht. Voor de deelsectoren trustkantoren (0%), aanbieders van crypto instellingen (0%), DGS NL (4%) is de afwijking kleiner dan 5% en/of € 1 miljoen. Daarnaast wordt vanwege een opschaling in 2024 van inzet voor de pensioentransitie een toelichting gegeven op de kosten voor de sector pensioenfondsen.

Toelichting deelbegroting banken (€ -1,8 miljoen (-2%))
De gerealiseerde kosten voor het toezicht op significante (SI) en overige (LSI) banken bedragen tezamen € 103,7 miljoen en blijven € 1,8 miljoen onder de begroting. In 2024 is minder externe inhuur gepleegd dan verwacht, met name voor model- en kredietrisico-onderzoeken. Daar staan hogere kosten tegenover voor verplichte bijdragen aan in het Eurosysteem ontwikkelde software.

Toelichting deelbegroting verzekeraars (€ -1,2 miljoen (-3%))
De gerealiseerde kosten voor de verzekeraars zijn € 1,2 miljoen lager dan begroot. De oorzaak hiervan is dat er in 2024 voor een relatief beperkt aantal instellingen verhoogde toezichtinspanningen noodzakelijk is geweest. Hierdoor is minder capaciteit voor juridische advisering, interventie en handhaving ingezet dan begroot. Ook is een deel van de begrote capaciteit voor toezicht op verzekeraars beschikbaar gesteld voor de pensioentransitie en leidt daardoor tot een onderschrijding op deelbegroting verzekeraars.

Tabel 16 Kostenverdeling doelgroepen

	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Budget 2024	R2024 - B2024
Kostenverdeling deelsectoren	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln	€ mln
Toezicht op significante banken	58,3	62,0	66,3	67,5	-1,2
Toezicht op overige banken	32,0	35,1	37,4	38,0	-0,6
Toezicht op verzekeraars	42,3	43,0	45,9	47,1	-1,2
Toezicht op zorgverzekeraars	2,5	2,1	2,1	2,2	-0,1
Toezicht op pensioenfondsen	32,1	40,6	44,9	44,2	0,7
Toezicht op beleggings-ondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen	8,6	9,5	10,3	9,5	0,8
Toezicht op betaalinstellingen - en elektronischgeldinstellingen	10,5	12,0	13,8	12,7	1,1
Toezicht op trustkantoren	5,9	7,4	7,6	7,5	0,1
Toezicht op overige Wwft instellingen	0,5	0,4	0,7	0,4	0,3
Toezicht op crypto's	3,0	4,4	3,9	3,9	0,0
Financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba	1,2	1,5	1,5	1,6	-0,1
Totaal Toezicht	**197,0**	**218,1**	**234,5**	**234,5**	**0,0**
Resolutie banken	10,3	8,9	8,3	9,0	-0,7
Resolutie verzekeraars	5,4	5,8	6,9	7,3	-0,4
Depositogarantiestelsel (NL)	6,9	6,0	6,4	6,2	0,2
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,2	0,2	0,3	0,4	-0,1
DGS Coulanceregeling					0,0
Totaal Resolutie en DGS	**22,8**	**20,8**	**21,8**	**22,8**	**-1,0**
Totaal zbo	**219,8**	**238,9**	**256,3**	**257,3**	**-1,0**

Toelichting deelbegroting pensioenfondsen (€ +0,7 miljoen (+2%))
Medio 2024 is het transitietoezicht ondergebracht in een programma. Op dat moment is ook al invulling gegeven aan de tijdelijke capaciteitsuitbreiding van 15 FTE die in het kostenkader is opgenomen voor 2025. Met het in de tijd naar voren halen van deze capaciteitsuitbreiding is geanticipeerd op de naderende beoordelingspiek, door beoordelaars op te leiden en door het beoordelingsproces verder te versterken. Dit draagt bij aan een soepel invaarproces. De begroting voor pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen is daardoor in 2024 overschreden met € 0,7 miljoen.

Hier staat een intentie tegenover om capaciteit ook eerder af te schalen en in 2025 de begroting te onderschrijden met een vergelijkbare omvang als de overschrijding in 2024. De haalbaarheid hiervan is onzeker. De door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigde dynamisering van de transitiemijlpalen stelt fondsen die later dan 1 januari 2026 willen invaren in de gelegenheid om hun implementatieplan later in te dienen, wat kan betekenen dat ook langer extra capaciteit nodig blijft om de beoordelingen uit te kunnen voeren. Een andere afhankelijkheid is de intensiteit van het beoordelingsproces in relatie tot de kwaliteit en complexiteit van de invaarmeldingen door pensioenfondsen. Meer kwaliteit in de plannen betekent minder werk voor DNB.

Toelichting deelbegroting beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen (€ 0,8 miljoen (+9%))
Mede vanwege de stijging van het aantal instellingen met kapitaalbuffertekorten en de verslechtering van de winstgevendheid van de sector heeft DNB in 2024 meer inzet gepleegd dan begroot voor het doorlopend toezicht, inclusief verdiepende onderzoeken, en de inzet van juridische capaciteit. Daarnaast is er in 2024 meer beleidswerk uitgevoerd dan voorzien, met name in het kader van de review van de IFR en de IFD. De begroting voor beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen is vanwege deze redenen met € 0,8 miljoen overschreden.

Toelichting deelbegroting betaalinstellingen (€ 1,1 miljoen (+9%))
Er is in 2024 meer toezichtinspanning gegaan naar poortwerkzaamheden dan verwacht. Ook is meer inzet gepleegd ten behoeve van themaonderzoeken, de implementatie van MiCAR-wetgeving, beleidswerkzaamheden en de opvolging van een toezichtbevindingen bij enkele instellingen in het kader van risicogebaseerd toezicht. DNB is voornemens een voorstel aan de minister van Financiën te doen om de implementatiekosten voor MiCAR, met een omvang van circa € 0,5 miljoen, ten laste van de heffingsreserve te brengen. Zie ook paragraaf 3.3.

Toelichting deelbegroting overige Wwft-instellingen (€ +0,3 miljoen (+60%))
De gerealiseerde kosten voor overige Wwft-instellingen zijn € 0,3 miljoen hoger dan begroot. Deze hogere inzet komt met name voort uit de voorbereidingen op de nieuwe Europese regelgeving, zoals de AMLR en de AMLD6, waarbij onder andere een verplichting tot registratie zijn intrede zal doen.

Toelichting deelbegroting toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (€ -0,1 (-6%))
De gerealiseerde inzet ligt onder de begrote inzet, hierdoor vallen de kosten € 0,1 miljoen lager uit. Er zijn minder vergunningaanvragen binnengekomen dan verwacht en de uitkomsten van de uitgevoerde onderzoeken zijn iets positiever waardoor opvolging iets minder tijd heeft gekost.

Toelichting deelbegroting resolutie banken (€ -0,7 miljoen (-8%))
Er is sprake van een onderschrijding door lagere personeelskosten en minder juridische kosten. De juridische kosten vallen lager uit doordat er, als gevolg herprioritering, begrote capaciteit voor rechtskundige adviezen elders is ingezet.

Toelichting deelbegroting resolutie verzekeraars (€ -0,4 miljoen (-6%))
Er is sprake van een onderschrijding doordat er, als gevolg herprioritering, begrote capaciteit voor rechtskundige adviezen elders is ingezet.

Toelichting deelbegroting DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba
(€ -0,1 miljoen (-24%))
Er is sprake van een onderschrijding doordat er, als gevolg herprioritering, begrote capaciteit voor rechtskundige adviezen elders is ingezet.

3.3 Financiering

In deze paragraaf wordt ingegaan op de financiering van de zbo-taken. Op de eerste plaats worden de ontvangsten die bij de instellingen zijn opgehaald toegelicht. Vervolgens wordt ingegaan op het exploitatie-resultaat en wat dat betekent voor de sector.

Ontvangsten
Bij de instellingen is in 2024 voor € 265,8 miljoen (zie tabel 17) opgehaald. Hiervan bedragen de vergoedingen voor eenmalige handelingen (leges) € 2,4 miljoen en boetes en lasten onder dwangsom € 11,9 miljoen. Het overgrote deel van de opbrengsten betreft de heffingen voor doorlopend toezicht (€ 228,9 miljoen), resolutie (€ 16,3 miljoen) en DGS (€ 6,2 miljoen). Daarnaast is een bijdrage van het ministerie van Financiën ontvangen voor het toezicht op de BES en DGS CN van € 2 miljoen (zie tabel 18).

Tabel 17 Totale opbrengsten van instellingen (voorschotten) 2024 (in € miljoenen)

	Opbrengsten toezicht	waarvan regulier	waarvan leges	waarvan b&d	Ontvangen resolutie	Ontvangen DGS	Ontvangen totaal
Banken*	108,6	105,0	0,6	3,0	9,0	6,2	123,8
Verzekeraars	48,7	48,4	0,3	0,0	7,3		56,0
Verzekeraars (exclusief Zorg)	*46,5*	*46,1*	*0,4*	*0,0*	*7,3*		*53,8*
Zorgverzekeraars	*2,2*	*2,2*	*-0,0*	–	–		*2,2*
Pensioenfondsen	43,9	43,9	0,0	–			43,9
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	10,4	9,9	0,4	0,0	–		10,4
Betaalinstellingen- en elektronischgeldinstellingen	12,6	11,8	0,7	0,1			12,6
Trustkantoren	10,3	7,5	0,1	2,6			10,3
Cryptoinstellingen	8,7	2,2	0,2	6,3			8,7
Bonaire, St Eustatius en Saba	0,1	0,1	0,0	–			0,1
Totaal	**243,3**	**228,9**	**2,4**	**11,9**	**16,3**	**6,2**	**265,8**

* Banken incl. overige kredietinstellingen (niet banken).

Exploitatieresultaat
Het verschil tussen de gerealiseerde kosten, de opgehaalde bedragen en verrekening van de boetes en lasten onder dwangsom bepaalt het exploitatiesaldo. Het exploitatieverschil wordt per deelsector verrekend (zie tabel 18). Die verrekening vindt in beginsel plaats in het tarief voor 2025.

Ten aanzien van de verrekening van de ontvangen boetes en dwangsommen is het belangrijk om op te merken dat de wet voorschrijft dat tot € 4,5 miljoen een verrekening met de sector en/of dotatie aan de heffingsreserve kan plaatsvinden. Het meerdere deel vloeit terug naar de Staat.

In 2024 heeft DNB voor € 11,9 miljoen aan boetes en lasten onder dwangsom opgelegd, zie tabel 17. DNB heeft besloten om € 1,7 miljoen aan de heffingsreserve toe te voegen. Daarmee is de reserve eind 2024 weer gevuld tot het maximum van € 5,0 miljoen. De beginstand van de heffingsreserve op 1 januari 2024 betreft € 5 miljoen. In 2024 heeft DNB, bij het opstellen van de tarieven 2024, een onttrekking uit de heffingsreserve van € 1,7 miljoen gedaan. Deze onttrekking heeft betrekking gehad op de aan elf crypto-aanbieders (voorlopig) terugbetaalde toezichtkosten die hen in 2021 in rekening waren gebracht. Over deze specifieke casus loopt nog een procedure bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Met de sector wordt voor € 2,8 miljoen aan boetes en lasten onder dwangsom verrekend (zie tabel 18). Dit bedrag wordt naar rato van de realisatie van de deelbegrotingen toegerekend, conform de Wet bekostiging financieel toezicht. De achtergrond van deze wijze van verrekenen heeft ermee te maken dat de wetgever de betreffende deelsector niet wil "belonen" met de opbrengsten uit boetes en lasten onder dwangsom, die aan de betreffende deelsector worden opgelegd. Het meerdere deel van in totaal € 7,4 miljoen draagt DNB af aan de Staat.

De totale verrekening met de sector wordt tevens bepaald door het resultaat op de deelbegroting. Voor de meeste deelsectoren geldt dat er sprake is van een onderschrijding van de deelbegroting. Aangevuld met de verrekening van de boetes en lasten onder dwangsommen kan de verrekening per deelsector oplopen tot een teruggave van € 2,9 miljoen.

Voor de deelsectoren pensioenfondsen, betaal- en elektronisch-geldinstellingen, aanbieders van cryptodiensten en DGS NL geldt dat er geen teruggave plaatsvindt, maar dat er sprake is van een positief exploitatiesaldo. Dat betekent dat er in 2024 meer kosten zijn gemaakt dan opgehaald.

Voor de betaal- en elektronischgeldinstellingen bedraagt het exploitatie-saldo € 1,1 miljoen. Dit exploitatiesaldo bevat de voorbereidingskosten voor MiCAR ter grootte van € 0,5 miljoen. DNB zal bij het tariefvoorstel 2025 een verzoek bij de minister van Financiën indienen om deze voorbereidings-kosten ten laste van de heffingsreserve te brengen. Daarnaast voorziet DNB dat verrekening van het resterende exploitatiesaldo ter grootte van € 0,6 miljoen tot een disproportionele stijging van de tarieven in 2025 zal leiden. DNB zal daarom bij het tariefvoorstel 2025 ook een verzoek bij de minister van Financiën indienen om het resterende exploitatiesaldo ten laste van de heffingsreserve te brengen.

Voor de aanbieders van cryptodienstverleners geldt met de inwerking-treding van MiCAR dat deze deelsector in 2025 niet meer bestaat. DNB zal bij het tariefvoorstel 2025 een verzoek bij de minister van Financiën indienen om het exploitatiesaldo voor de deelsector crypto-instellingen ter grootte van € 1,4 miljoen ten laste te brengen van de heffingsreserve. Dit om te voorkomen dat dit exploitatiesaldo ten laste van de overige deelsectoren wordt gebracht.

Het exploitatiesaldo bij de pensioenfondsen volgt uit de versnelde opschaling in het kader van de Wtp. Dit exploitatiesaldo zal verwerkt worden in het tariefvoorstel voor doorlopend toezicht 2025. De over-schrijding bij DGS NL biedt eveneens geen grond voor inzet van een stabilisatie instrument. Het exploitatiesaldo voor DGS NL zal eveneens worden verwerkt in het tarief 2025.

Tabel 18 Exploitatieresultaat 2024 (in € miljoenen)

	Gerealiseerde kosten	Opbrengsten uit heffingen	Verrekening boetes en dwangsommen	Te verrekenen met sector	Te verrekenen met overheid
Banken	103,7	105,6	1,2	-2,9	–
Verzekeraars (exclusief Zorg)	45,9	46,5	0,6	-1,0	–
Zorgverzekeraars	2,1	2,2	0,0	-0,1	–
Pensioenfondsen	44,9	43,9	0,5	0,6	–
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	10,3	10,4	0,1	-0,1	–
Betaal- en elektronischgeldinstellingen	13,8	12,6	0,2	1,1	–
Trustkantoren	7,6	7,7	0,1	-0,2	–
Cryptoinstellingen	3,9	2,4	0,0	1,4	–
Overige instellingen	0,7	–	–	–	–
Bonaire, St Eustatius en Saba*	1,5	1,7	–	–	-0,2
Subtotaal Toezicht	**234,5**	**233,0**	**2,8**	**-1,1**	**-0,2**
Resolutie Banken	8,3	9,0		-0,8	–
Resolutie Verzekeraars	6,9	7,3		-0,4	–
DGS	6,4	6,2		0,2	–
DGS Bonaire, St Eustatius en Saba**	0,3	0,4		–	-0,1
DGS coulanceregeling	–	–		–	
Subtotaal Resolutie en DGS	**21,8**	**22,9**		**-1,0**	**-0,1**
Toevoeging aan heffingsreserve			1,7		
Totaal aan zbo-taken	**256,3**	**255,9**	**4,5**	**-2,1**	**-0,3**

* Ontvangsten uit heffingen totaal € 1,7 miljoen waarvan voorschot van de overheid € 1,6 miljoen en heffingen sector € 0,1 miljoen.

** Ontvangsten uit heffingen betreft geheel het voorschot van de overheid € 0,4 miljoen.

Bijlage 1 Key Performance Indicators

Speerpunt: DNB speelt in op technologische vernieuwing in de financiële sector

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Toelichting
Transformatie naar Smart Supervisor	Gebruik van digitale werkprocessen	■ We werken efficiënt doordat we minimaal 90% van onze kernprocessen via een digitale workflow end-to-end ondersteunen voor het uitvoeren van taken en de vastlegging van onze analyse en oordelen.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ We hebben een significante stap gezet in de modernisering van het Datalandschap Toezicht door tenminste 20 use cases uit te werken en van 3 use cases een MVP te realiseren conform de Future State Architecture.	■ **Boven streefwaarde.** Er zijn 23 use cases uitgewerkt. Van deze use cases zijn er 7 MVP's gerealiseerd conform de Future State Architecture.
	Dienstverlening via MijnDNB portaal	■ Instellingen kunnen alle aanvragen en meldingen digitaal indienen via MijnDNB en voor tenminste 90% van de formulieren die vaker dan 50 keer per jaar gebruikt worden is de gebruiksvriendelijkheid intern en extern verbeterd ten opzichte van de standaardoplossing.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ Instellingen krijgen beter inzicht in waar hun aanvraag of melding in het proces bij DNB staat, doordat voor tenminste 40% van de aanvragen en meldingen instellingen de status kunnen inzien op Mijn DNB.	■ **Boven streefwaarde**. Voor alle aanvragen en meldingen is het mogelijk de status in te zien op MijnDNB. Voor de meest voorkomende aanvragen en meldingen is een gedetailleerde status zichtbaar op MijnDNB.
Toekomstbestendige instellingen en toezichthouder	Toekomstbestendigheid bedrijfsmodel	■ Instellingen hebben een houdbaar bedrijfsmodel (en/of toegang tot kapitaal) in het licht van de middenlange- en lange termijn trends en ontwikkelingen (duurzaamheid, technologie, governance en digitale transformatie) en zijn weerbaar voor veranderingen in de macro-economische omgeving.	■ **Conform streefwaarde**.
	Toename cyberweerbaarheid	■ Er is een wezenlijke verbetering van de cyberweerbaarheid (meting cyber security maturity)	■ **Conform streefwaarde**.

Speerpunt: DNB stuurt op duurzaamheid

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Toelichting
Sturen op beheersing van duurzaamheidsrisico's	% banken dat duurzaamheids-risico's adequaat heeft mee-genomen in risicobeoordeling en –management	■ DNB stelt vast dat het percentage banken dat duurzaamheidsrisico's heeft meegenomen in risicobeoordeling en -management blijkens de ICAAP-inzendingen en toezichtonderzoeken, significant is toegenomen t.o.v. 2023.	■ **Conform streefwaarde.**
	% verzekeraars dat duurzaam-heidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management	■ DNB stelt vast dat het percentage verzekeraars dat duurzaamheidsrisico's heeft meegenomen in risicobeoordeling en -management blijkens de ORSA-inzendingen, de self-assessment en toezichtonderzoeken, significant is toegenomen t.o.v. 2023.	■ **Conform streefwaarde.**
	% pensioenfondsen dat duurzaam-heidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management	■ DNB stelt vast dat het percentage pensioenfondsen dat duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en -management blijkens de self-assessment en toezichtonderzoeken, significant is toegenomen t.o.v. 2023.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB heeft klimaatrisico's verder verankerd in de toezichtmethodologie door ontwikkeling van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren voor het meten van de blootstelling aan klimaat- en milieurisico's en integratie hiervan in de risicoscores.	■ **Conform streefwaarde.**

Speerpunt: DNB is streng op financieel-economische criminaliteit

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Toelichting
Bijdragen aan integere en betrouwbare financiële instellingen en minimaliseren kans op betrokkenheid van financiële instellingen bij financieel-economische criminaliteit (door vergroten eigenaarschap van bestuurders)	Betrouwbare financiële instellingen door voorkomen en bestrijden van financieel-economische criminaliteit	■ DNB heeft de aanbevelingen uit externe FEC-evaluaties geïmplementeerd in de dagelijkse toezichtprocessen.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB consulteert de nieuwe *Q&A* en *Good Practice* Wwft bij financiële instellingen en het bredere publiek.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB evalueert de resultaten van de ronde tafelbijeenkomsten (o.a. een effectievere risicogebaseerde aanpak) middels haar dialoog met de sector en via haar toezicht.	■ **Conform streefwaarde.**
	Versteviging EU AML-toezichtkader	■ DNB bereidt zich voor op de komst van de AMLA (*Anti Money Laundering Authority*) en de introductie van de AMLAR (*AMLA Regulation*) door actief bij te dragen aan relevant Europees beleid.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB draagt bij aan een succesvolle samenwerking met collega-toezichthouders in de EU door kennis te delen en waar nodig werkprocessen in te richten.	■ **Conform streefwaarde.**

Key Indicators kostenbewustzijn

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Toelichting
Kostenbewust toezichthouden	Toepassen van transparante kostenafwegingen en standaardisatie	■ DNB ontwikkelt sturingsinformatie die capaciteitsinzet per toezichtproces inzichtelijk maakt om beter te kunnen monitoren en, waar nodig, tijdiger bij te kunnen sturen.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB heeft haar taakstelling en bezuinigingsdoelstellingen voor 2024 volledig gerealiseerd en is transparant over de gevolgen voor de inzet van DNB van wet- en regelgeving.	■ **Conform streefwaarde.**

Generieke indicatoren

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Toelichting
Bijdragen aan publiek vertrouwen in financiële instellingen	Publiek vertrouwen	■ Publiek vertrouwen in financiële instellingen blijft stabiel (meting DNB Trust Survey).	■ **Conform streefwaarde.**
Bijdragen aan solide en integere financiële instellingen	Mate van effectiviteit risico-identificatie	■ DNB houdt risicogebaseerd toezicht op de onder toezicht-staande SIs in lijn met SSM-prioritering en toepassing van het Risk Tolerance Framework.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB heeft ten minste 30 on-site en modelonderzoeken uitgevoerd bij banken.	■ **Boven streefwaarde.** DNB heeft in 2024 35 on-site en modelonderzoeken uitgevoerd.
	Mate van effectiviteit risicomitigatie	■ Voor alle instellingen worden de kwantitatieve en kwalitatieve prudentiële vereisten vastgesteld conform de daarvoor geldende richtlijnen	■ **Conform streefwaarde.**
		■ Instellingen (geprioriteerd o.b.v. de Verklaring risico-tolerantie toezicht) voldoen aan prudentiele en integriteitseisen, waarbij tekortkomingen adequaat en binnen gestelde tijdslijnen zijn opgelost.	■ **Conform streefwaarde.**
	Tijdigheid uitvoering wettelijke taken	■ DNB draagt zorg voor een adequate en tijdige beoordeling van besluiten van pensioenfondsen over het al dan niet invaren naar het nieuwe pensioencontract en de bijbehorende implementatieplannen.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ Alle toetsings-, vvgb- en vergunningaanvragen zijn binnen de geldende wettelijke termijnen afgehandeld.	■ **Onder streefwaarde.** Alle vergunningaanvragen voor nieuwe instellingen die in 2024 zijn afgerond en het overgrote deel van de toetsingen en vvgb's zijn binnen de wettelijke termijnen afgehandeld. Eén aanvraag voor de uitbreiding van een vergunning is buiten de wettelijke termijn afgehandeld. In 2024 zijn 5 (met elkaar samenhangende) aanvragen voor een vvgb buiten de termijn afgehandeld. Voor 1,9% van de 2.059 afgeronde toetsingen in 2024 is buiten de wettelijke termijnen getreden. Bij de cryptoregistratieverzoeken zijn 8 aanvragen buiten de wettelijke termijn afgehandeld.

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Toelichting
Bijdragen aan solide en integere financiële instellingen	Effectieve (Europese) toezichtkaders	■ DNB verankert nieuwe en/of gewijzigde (Europese) wet- en regelgeving in haar toezicht, draagt bij aan een effectiever regelgevend kader in lijn met haar vastgestelde prioriteiten en is waar mogelijk transparant over de wijze waarop zij dit doet.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB heeft haar inzet aan Europese overleggen afgestemd op en getoetst aan de eigen vastgestelde prioriteiten voor de verdere ontwikkeling van Europese toezichtkaders en maakt inzichtelijk in hoeverre doelstellingen voor de belangrijkste prioriteiten zijn behaald.	■ **Conform streefwaarde.**
	Mate van transparantie (dialoog, informeren) richting onder toezicht staande instellingen	■ DNB heeft opvolging gegeven aan de uitkomsten en/of aanbevelingen van interne en externe rapportages en evaluaties zoals de FSAP van haar toezicht en deze, waar relevant, in haar toezicht verwerkt.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB heeft inzicht in de macro-prudentiële risico's voor financiële instellingen en vertaalt deze risico's naar de impact op microprudentieel niveau en geeft hieraan opvolging in het toezicht conform de toezichtmethodologie.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ DNB maakt inzichtelijk hoe DNB invulling geeft aan de in de toezichtmethodologie opgenomen risicotolerantie en hoe deze aanpak in de praktijk uitwerkt voor de toezichtpopulatie.	■ **Conform streefwaarde.**
		■ Alle pensioenfondsen en verzekeraars hebben een eigen toezichtkalender ontvangen met onderzoeken en uitvragen die voor 2024 gepland staan waar ook integriteit onderzoeken in zijn opgenomen. Daarbij worden doel, aanpak en de beoogde effecten van onderzoeken en uitvragen gecommuniceerd. Bij deze instellingen zijn de onderzoeken en uitvragen conform de planning uitgevoerd. Uitzonderingen op de planning zijn tijdig vooraf gecommuniceerd.	■ **Conform streefwaarde.**

Key Indicators Resolutie en DGS

Ambities	Indicator	Streefwaarden/resultaat	Toelichting
Minimaliseren van de financiële gevolgen voor de maatschappij indien financiële instellingen falen	Mate van afwikkelbaarheid relevante banken en verzekeraars	■ DNB voert voor alle instellingen met een resolutiestrategie een afwikkelbaarheidsbeoordeling uit en neemt waar nodig mitigerende actie. ■ Alle banken voldoen aan de MREL-vereisten.	■ **Conform streefwaarde.**
	Mate van uitwerking resolutie instrumentarium en mate van operationele voorbereiding	■ De handboeken over *bail-in*, *SoB* en inzet bijzondere bestuurder (banken & verzekeraars) zijn voor 90% gereed. ■ Het handboek over de overbruggingsinstelling is voor 50% gereed. ■ DNB heeft tenminste 3 interne simulaties uitgevoerd, geëvalueerd en verbeteringen geïmplementeerd.	■ **Onder streefwaarde.** Er is nog geen start gemaakt met het handboek inzake de overbruggingsinstelling, doordat DNB prioriteit heeft gegeven aan het verbeteren van de bescherming van de bestuurders tegen eventuele aansprakelijkheidsclaims.
	Effectieve wet- en regelgeving	■ DNB draagt bij aan een effectief regelgevend kader (o.a. IRRD en CMDI) in lijn met haar vastgestelde prioriteiten en is waar mogelijk transparant over de wijze waarop zij dit doet.	■ **Conform streefwaarde.**
	Effectieve werking DGS	■ Voor alle Nederlandse banken is het DGS in staat om binnen 7 werkdagen uit te betalen. Daar waar hiertoe nog belemmeringen bestaan, neemt DNB passende actie. ■ Er is een nieuwe *run* ingezet voor de publiekscampagne.	■ **Conform streefwaarde.**
	Kostenbewustzijn	■ DNB verbetert de stuurinformatie om de ontwikkeling van de kosten beter te kunnen monitoren en waar nodig tijdig bij te sturen. ■ DNB maakt optimaal gebruik van de synergievoordelen tussen de verschillende Resolutie- en DGS-taken.	■ **Conform streefwaarde.**

Bijlage 2 Toetsingen, markttoetreding, interventie en handhaving

Tabel 19 Aantal getoetste beleidsbepalers

	2021	2022	2023	2024
Kredietinstellingen	185	247	244	202
Kredietinstellingen 2e echelon	54	67	70	66
Verzekeraars	186	230	267	174
Verzekeraars 2e echelon	36	38	18	27
Overige Wft[1]	353	453	345	436
Pensioenfondsen	416	369	347	312
Betaalinstellingen	354	285	191	419
Trustkantoren	169	174	117	143
Cryptodienstverleners[2]	117	212	138	238
Overige[3]	39	13	32	42
Totaal[4]	**1.909**	**2.088**	**1.769**	**2.059**
Waarvan:				
Positieve uitkomst met voorwaarden	9	18	44	30
Formeel negatief besluit[5]	0	0	1	0
Ingetrokken aanvraag n.a.v. toetsing[6]	25	8	13	20
Ingetrokken aanvraag tijdens toetsingsproces[7]	7	10	13	3
Ingetrokken aanvraag voor toetsingsproces[8]	87	157	124	95
Buiten behandeling gesteld[9]	46	48	11	17
Hertoetsing geschiktheid en/of betrouwbaarheid	5	3	1	4
Percentage negatieve uitkomst[10]	**3%**	**2%**	**3%**	**3%**

1 Toetsingen bij financiële holdings, afwikkelondernemingen, beleggingsondernemingen, belegging-holdings, clearinginstellingen en premiepensioeninstellingen.
2 Vanaf de inwerkingtreding van de 'Implementatiewet wijziging vierde anti-witwasrichtlijn' op 21 mei 2020 dienen aanbieders van cryptodiensten een registratie aan te vragen en toetst DNB bestuurders, mede-beleidsbepalers, commissarissen en houders van een gekwalificeerde deelneming van aanbieders van cryptodiensten.
3 Toetsingen bij instellingen op de BES-eilanden en bij centrale tegenpartijen (central counterparty of CCP's).
4 Dit totaal bestaat uit de drie soorten toetsingen die DNB uitvoert: toetsingen waarbij DNB op geschiktheid én betrouwbaarheid toetst, toetsingen waarbij DNB alleen op betrouwbaarheid toetst en toetsingen waarbij DNB op reputatie toetst (waarbij DNB vaststelt of de te toetsen persoon betrouwbaar en vakbekwaam is).
5 Zaken waarbij DNB na een toetsingsgesprek tot het oordeel komt dat de kandidaat ongeschikt of onbetrouwbaar is en dit heeft neergelegd in een besluit dat naar de onderneming is verzonden.
6 Zaken waarbij DNB na een toetsingsgesprek tot het oordeel komt dat de kandidaat ongeschikt of onbetrouwbaar is en de instelling besluit om de kandidaat terug te trekken nadat het voornemen tot een negatief besluit door DNB bekend is gemaakt aan kandidaat en onderneming.
7 Zaken waarbij de instelling besluit om de kandidaat gedurende het toetsingsproces terug te trekken, voordat DNB tot een oordeel is gekomen, maar nadat het proces gestart is, bijvoorbeeld na een aanvullende vraag om informatie, of een eerste toetsingsgesprek. Deze categorie werd vóór 2018 niet apart geregistreerd maar was onderdeel van de algemene categorie 'ingetrokken aanvragen'. Vanaf 2018 is deze categorie 'ingetrokken aanvragen' gesplitst in 'ingetrokken tijdens toetsingsproces' en 'ingetrokken voor toetsingsproces'.
8 Zaken waarbij de instelling besluit om de kandidaat terug te trekken voordat DNB is gestart met het toetsingsproces.
9 Zaken die door DNB buiten behandeling zijn gesteld, bijvoorbeeld doordat de instelling de aanvraag niet tijdig heeft aangevuld.
10 Het percentage negatieve uitkomst bij geschiktheid is een optelsom van het aantal formeel negatieve besluiten, het aantal ingetrokken aanvragen n.a.v. toetsing en het aantal ingetrokken aanvragen tijdens toetsingsproces, gedeeld door het aantal toetsingen waarbij DNB op geschiktheid of geschiktheid én betrouwbaarheid heeft getoetst (in 2024: 858)

Tabel 20 Aantal verleende vvgb's

	2021	2022	2023	2024
Totaal vvgb's	**355**	**585**	**331**	**586**
banken	14	21	5	54
elektronischgeldinstellingen	40	70	29	90
betaalinstellingen	106	143	56	182
verzekeraars	32	35	62	14
premiepensioeninstellingen	7	4	17	1
beleggingsondernemingen en beheerders icbe	156	310	162	223
crypto asset service providers	–	–	–	20
BES instellingen	0	2	0	2

Tabel 21 Inschrijvingen in registers[1]

Onder toezicht DNB							Notificaties in Nederland					
	2021	2022	2023	NL	BES	2024	2021	2022	2023	NL	BES	2024
Kredietinstellingen[2]	97	95	96	84	11	95	609	640	745	752		752
Verzekeraars	226	207	190	177	11	188	912	938	957	895		895
Herverzekeraars	91	93	95	96		96	82	85	85	84		84
Pensioenfondsen	193	173	156	160	1	161		1	0	0		0
Betaalinstellingen[3]	94	101	104	97	2	99	579	833	1742	1419		1419
Trustkantoren[4]	152	149	129	116	1	117		1	0			
PPI	7	7	7	6		6						
Aanbieders cryptodiensten[5]	27	36	40	45		45						
Afwikkelondernemingen	4	4	4	4		4						

1 Per 2021 is een gedetailleerdere selectie van toepassing op de tabellen.
2 Inclusief niet-EU bijkantoren (3)
3 Hieronder zijn ook begrepen de Wisselkantoren, Geldtransactiekantoren en Elektronischgeldinstellingen.
4 Inclusief enkelvoudige en groepshoofden
5 Per 2024 zijn aantallen gebaseerd op het aantal ingeschreven instellingen. Voor 2022 en 2023 is dit met terugwerkende kracht aangepast.

BES
Kredietinstellingen (6) en verzekeraars(7) betreffen tevens buitenlandse verzekeraars met vergunning voor bijkantoor Geldtransactiekantoren inbegrepen onder Betaalinstellingen (3)

Tabel 22 (In)formele maatregelen ter handhaving van prudentiële en integriteitsregelgeving bij onder toezicht staande instellingen

	2021	2022	2023	2024	Waarvan:							
					Banken	Verzeke-raars	Pensioen-fondsen	Betaal-instellingen	Trust-kantoren	Beleggings-instellingen	Crypto-instellingen	Beleggings-onder-nemingen
Informele handhavingsmaatregelen (normoverdragend gesprek en waarschuwingsbrief)	18	16	27	22	5	2	0	2	9	0	1	3
Aanwijzing	5	4	3	14	0	1	0	0	13	0	0	0
Last onder dwangsom	7	7	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Bestuurlijke boete	12	6	15	6	1	0	0	1	2	0	0	2
Openbare waarschuwing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Herstelplan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stille curatele	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aanstelling bewindvoerder	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Doorhaling uit het register	1	2	1	3	0	1	0	1	1	0	0	0
Aanvraag failissement	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aangifte bij het OM	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**44**	**35**	**47**	**46**	**6**	**4**	**0**	**4**	**26**	**0**	**1**	**5**
Gepubliceerde formele maatregelen	11	13	19	10	1	0	1	2	3	0	0	3

Tabel 23 Maatregelen bij niet onder toezichtstaande instellingen

	2021	2022	2023	2024	Waarvan:					
					Banken	Verzekeraars	Pensioen-fondsen	Betaal-instellingen	Crypto-instellingen	Trust-kantoren
Last onder dwangsom	0	1	3	3	0	0	0	0	3	0
Bestuurlijke boete	2	1	2	2	0	0	0	0	2	0
Openbare waarschuwing	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Aanwijzing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stille curatele	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aangifte bij het OM	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Faillissement op verzoek DNB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**3**	**3**	**6**	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**5**	**1**
Gepubliceerde formele maatregelen	11	3	2	2	0	0	0	0	2	0

Tabel 24 Bezwaar- en (hoger) beroepsprocedures 2024[1]

	Bezwaar				Beroep			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Banken	4	48	3	5	3	1	2	2
waarvan particulieren[2]	*0*	*46*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Verzekeraars	5	2	5	6	9	6	5	4
Pensioenfondsen	4	2	1	3	4	1	1	1
Betaalinstellingen	17	8	13	15	8	11	14	8
Trustkantoren	13	14	13	14	12	18	22	15
Beleggingsondernemingen- en instellingen	11	14	8	11	4	4	1	3
Crypto	7	24	10	6	0	22	7	44
Overige	0	0	4	0	0	0	0	0
waarvan particulieren	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**61**	**112**	**57**	**60**	**40**	**63**	**52**	**77**
waarvan particulieren[2]	***0***	***46***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***

1 Dit betreft de in het betreffende jaar afgesloten zaken alsmede de per 31 december van het betreffende jaar nog in behandeling zijnde zaken.
2 Dit betreft het aantal zaken van particulieren over de toepassing van het depositogarantiestelsel (ATB) en zijn meegeteld met het totaal aantal zaken van banken.

Tabel 25 Uitkomst procedures 2024

Type procedure	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Voorlopige voorziening	Civiel
Lopend	22	9	30	4	0
Afgerond	38	32	6	2	0
Gegrond /toegewezen	1	11	0	0	0
Deels gegrond/ deels ongegrond	5	1	1	0	0
Ongegrond/afgewezen	16	13	2	2	0
Niet-ontvankelijk	3	1	0	0	0
Ingetrokken en gecrediteerd	0	0	0	0	0
Ingetrokken	12	6	3	0	0
Anders	1	0	0	0	0
Totaal	**60**	**41**	**36**	**6**	**0**

Bijlage 3 Verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidscriteria

De zbo-verantwoording is opgesteld in overeenstemming met de Kaderwet zbo, de Wet bekostiging financieel toezicht 2019 en onderliggende regelgeving en afspraken (Besluit bekostiging financieel toezicht 2019, Regeling bekostiging financieel toezicht 2019, Regeling bekostiging financieel toezicht eenmalige handelingen en het Toezichtarrangement DNB en AFM).

De waarderingsgrondslagen, op basis waarvan de zbo-verantwoording is opgesteld, zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd bij de jaarrekening van DNB. De kosten zijn daarbij toegerekend op basis van onderstaande toerekeningssleutels. De kosten die worden toegerekend aan de zbo-taken zijn integrale kosten, d.w.z. inclusief de kosten voor ondersteuning die voor deze taak zijn gemaakt. De toerekening van de kosten naar de taken gebeurt voor de primaire divisies aan de hand van de capaciteitsverdeling (in fte's). De belangrijkste sleutels voor de toerekening van de interne centrale ondersteuning zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 25 Belangrijkste toerekeningssleutels ondersteuning

Onderdeel	Belangrijkste diensten	Toegerekend naar taken op basis van
ICT	ICT vernieuwing (Toezicht specifiek)	Gerealiseerde uren; de verdeling naar sectoren volgt het principe dat de grootste sectoren het meest profijt hebben van vernieuwing
	ICT bankbrede vernieuwing en ondersteuning	Bankbrede fte sleutel [1]
	Datadiensten	Ingroei conform afspraken NKK[2]
Facilitair en beveiliging	Huisvesting en beveiliging hoofdgebouw	Vast bedrag per jaar, gebaseerd op vierkante meters en fte's primaire divisies[3]
Bedrijfsvoering overig	Informatie diensten, inkoop	Bankbrede fte sleutel
Adviesdiensten	HR, risicomanagement, finance, communicatie	Bankbrede fte sleutel
Juridische zaken	Juridisch advies	Gerealiseerde uren/kosten externe juridische experts
	Juridische ondersteuning (compliance)	Bankbrede fte sleutel
Overig	Directie, interne accountantsdienst, SFO	Bankbrede fte sleutel

1 De kosten van de ondersteunende organisatie-onderdelen worden zoveel mogelijk middels de zogenaamde bankbrede fte-sleutel toegerekend. Dit betekent dat het totaal van capaciteitsverdeling van de primaire divisies naar taken wordt gebruikt voor toerekening van deze diensten naar taken. Dit gebeurt met name voor algemene, bankbrede diensten, die voor alle taken van DNB inzetbaar zijn.
2 In het zbo-kostenkader 2021-2024 is afgesproken om de toerekening van de kosten voor datadiensten aan de Toezichttaak te laten infaseren. Door de verdeelsleutel voor de nieuwe kaderperiode gefaseerd in lijn te brengen met de werkelijke verdeling, wijzigt de toerekening aan de zbo vanaf 2022 jaarlijks met € 2,5 mln in de periode tot en met 2025.
3 Dit is gebaseerd op een bestuurlijke afspraak in het zbo-kostenkader om de tijdelijke extra kosten (transitiekosten) als gevolg van het programma Huisvesting in de jaren 2021-2024 niet aan de zbo-taken door te belasten.

Bijlage 4 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Aansprakelijkstellingen en aansprakelijkheidsprocedures

Het komt voor dat DNB uit hoofde van haar toezichttaak of anderszins aansprakelijkstellingen ontvangt (of aankondigingen van aansprakelijkstellingen). In sommige gevallen worden aansprakelijkheidsprocedures tegen DNB aanhangig gemaakt. Indien de uit een dergelijke procedure voortvloeiende verplichting voor DNB niet redelijkerwijs valt in te schatten of het niet waarschijnlijk is dat de verplichting moet worden voldaan, wordt volstaan met vermelding in deze toelichting.

Op dit moment zijn tegen DNB geen aansprakelijkheidsprocedures aanhangig.

Bijlage 5 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van commissarissen en de directie van De Nederlandsche Bank N.V.

Verklaring over de in de ZBO-verantwoording 2024 opgenomen gecontroleerde tabellen

Ons oordeel

Wij hebben bepaalde in de ZBO-verantwoording over 2024 opgenomen tabellen van De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: 'DNB') te Amsterdam gecontroleerd.
Ons oordeel heeft uitsluitend betrekking op de volgende tabellen en bijlage inzake de kosten, opbrengsten en voorschotten van het toezicht, resolutie en depositogarantiestelsel:

- tabel 1 Gerealiseerde kosten 2024 ZBO-taken DNB;
- tabel 16 Kostenverdeling doelgroepen;
- tabel 17 Totale opbrengsten van instellingen (voorschotten) 2024; en
- tabel 18 Exploitatieresultaat 2024.

Hierna verwijzen wij naar bovenstaande tabellen en bijlage als 'de gecontroleerde tabellen'. Naar ons oordeel:

- zijn deze gecontroleerde tabellen in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen en kostentoerekening; en
- zijn de in de gecontroleerde tabellen verantwoorde kosten, opbrengsten en voorschotten, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in het Controleprotocol financiële verantwoording Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank N.V. (het 'Controleprotocol') opgenomen rechtmatigheidscriteria.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de gecontroleerde tabellen'.

Wij zijn onafhankelijk van De Nederlandsche Bank N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op bijlage 3 van de ZBO-verantwoording waarin de basis voor financiële verslaggeving is uiteengezet. De gecontroleerde tabellen zijn opgesteld om, conform het toezichtarrangement DNB en de AFM, verantwoording af te leggen en te voldoen aan de vereisten die zijn opgenomen in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidscriteria. Hierdoor zijn de gecontroleerde tabellen mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Andere informatie

Naast de door ons gecontroleerde tabellen en onze controleverklaring daarbij, omvat de ZBO-verantwoording andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de gecontroleerde tabellen verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de gecontroleerde tabellen of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Controle Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de gecontroleerde tabellen.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de gecontroleerde tabellen

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de gecontroleerde tabellen in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen en kostentoerekening.

De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de gecontroleerde tabellen verantwoorde kosten, opbrengsten en voorschotten in overeenstemming met het Controleprotocol.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opstellen van de gecontroleerde tabellen en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van DNB.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de gecontroleerde tabellen

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de gecontroleerde tabellen nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben onze materialiteit in lijn met het Controleprotocol vastgesteld op 2% van de verantwoorde gerealiseerde kosten, zoals opgenomen in de ZBO-verantwoording van DNB, ofwel EUR 5,1 miljoen.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat:
  - de gecontroleerde tabellen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van kosten, opbrengsten en voorschotten, die van materieel belang zijn; en
  - het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de DNB;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de gecontroleerde tabellen staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de gecontroleerde tabellen en de daarbij opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de gecontroleerde tabellen de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeven en of de in deze gecontroleerde tabellen opgenomen kosten, opbrengsten en voorschotten in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 19 maart 2025

KPMG Accountants N.V.

M.A. Huiskers RA

Bijlage 6 Afkortingenlijst

ABT:	Algemeenbelangtest
AFM:	Autoriteit Financiële Markten
AML:	Anti Money Laundering
AMLA:	Anti Money Laundering Authority
Bbft:	Besluit bekostiging financieel toezicht
Bbpm:	Besluit bijzondere prudentiele maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft
BES:	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
BRRD:	Bank Recovery and Resolution Directive
CBA:	Centrale Bank van Aruba
CBCS:	Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten
CCP:	Central Counterparty
CFT:	Combating the Financing of Terrorism
CMDI:	Crisis Management and Deposit Insurance
CN:	Caribisch Nederland
CRD:	Capital Requirements Directive
CRR:	Capital Requirements Regulation
CWO:	Collectieve Waarde Overdrachten
DGF:	Depositogarantiefonds
DGS:	Depositogarantiestelsel
DLR:	Digitaal Loket Rapportages
DLT:	Digitaal Loket Toezicht
DNB:	De Nederlandsche Bank
DORA:	Digital Operational Resilience Act
EBA:	European Banking Authority
EC:	Europese Commissie
ECB:	Europese Centrale Bank, European Central Bank
EDIS:	European Deposit Insurance Scheme
EIOPA:	European Insurance and Occupational Pensions Authority
EP:	Europees Parlement
ERB:	Eigen Risico Beoordeling
ESA:	Europese Toezichthoudende Autoriteiten
ESG:	Environmental, Social and Governance
FATF:	Financial Action Task Force
FEC:	Financieel Expertise Centrum
FIOD:	Fiscale Inlichtingen en OpsporingsDienst
FIU-NL:	Financial Intelligence Unit
FMA:	Future Management Actions
FSB:	Financial Stability Board
IAIS:	International Association of Insurance Supervisors
ICAAP:	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFD:	Investment Firm Directive
IFR:	Investment Firm Regulation
IFRS:	International Financial Reporting Standards
IGS:	Insurance Guarantee Schemes
IKB:	Individueel klantbeeld
IRRD:	Insurance Recovery and Resolution Directive
IRT:	Internal Resolution Team
KPI:	Key performance indicator
LCR:	Liquidity Coverage Ratio
LSI:	Less Significant Institution
MiCAR:	Markets in Crypto Assets Regulation
MoU:	Memorandum of Understanding
MREL:	Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities
MTO:	Money Transfer Organisation
MVP:	Minimum Viable Products
MYA:	Multi-Year Approach
NCWO:	No-creditor-worse-off
NDGS:	Nationaal Deposito Garantie Stelsel
NLP:	Natural Language Processing
NPR:	Nieuwe Pensioenregeling

NRA:	Nationale Resolutie Autoriteit
OBI:	Overbruggingsinstelling
OM:	Openbaar Ministerie
ORSA:	Own Risk and Solvency Assessment
OSINT:	Open Source Intelligence
PEP:	Politiek Prominente Persoon
PSD:	Payment Service Directive
PUO:	Pensioenuitvoeringsorganisatie
RIECs:	Regionale Informatie en Expertise Centra
RTF:	Risk Tolerance Framework
SI:	Significant Institution
SIRA:	Systematische Integriteitsrisicoanalyse
SLA:	Service Level Agreement
SoB:	Sale of Business
SRB:	Single Resolution Board
SREP:	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM:	Single Resolution Mechanism
SSM:	Single Supervisory Mechanism
UBO:	Ultimate Beneficial Owner.
UFR:	Ultimate Forward Rate
VRRT:	Verklaring Risico Tolerantie Toezicht
Vvgb:	Verklaring van geen bezwaar
VvV:	Verbond van Verzekeraars
Wbft:	Wet bekostiging financieel toezicht
Wft:	Wet op het financieel toezicht
Wtp:	Wet toekomst pensioenen
Wwft:	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
Zbo:	Zelfstandig bestuursorgaan

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:
Instagram
LinkedIn
X

DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM